

ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ: ΣΔΟ

ΤΜΗΜΑ: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: «Το τραπεζικό σύστημα στην Ελλάδα σήμερα»

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ:

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΙΦΤΣΗΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ:

ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΗ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αρχίζοντας την εργασία αυτή θα ήθελα να ευχαριστήσω και να δώσω συγχαρητήρια στην καθηγήτριά μου κυρία Μπουμπούλη Αθανασία για το θέμα το οποίο μου ανέθεσε, καθώς και για την όλη συμβολή της στην ανεύρεση των στοιχείων και στην διεκπεραίωση της εργασίας αυτής.

Σας ευχαριστώ πολύ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κεφάλαιο 1^ο:

- 1.1. Έννοια Τράπεζας
- 1.2. Συγκρότηση - διάρθρωση και προσφερόμενες υπηρεσίες αυτής
- 1.3. Άλλες εμπορικές Τράπεζες
- 1.4. Έννοια και λειτουργία του χρήματος

Κεφάλαιο 2^ο:

- 2.1. Έννοια και εξέλιξη του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος
- 2.2. Ιστορική εξέλιξη του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος
- 2.3. Χαρακτηριστικά του Ελληνικού τραπεζοπιστωτικού συστήματος
- 2.4. Τελευταίες εξελίξεις στο Ελληνικό τραπεζοπιστωτικό σύστημα

Κεφάλαιο 3^ο:

- 3.1. Κέρδη Τραπεζών κατά το 1996
- 3.2. Οικονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα το 1997
- 3.3. Χρηματοοικονομική ανάλυση και κέρδη της Ε.Τ.Ε. κατά το 1997
- 3.4. Ε.Τ.Ε. Προοπτικές για το 1998
- 3.5. Επενδύσεις: Ρυθμός, αύξηση και κίνητρα αυτών

Κεφάλαιο 4^ο:

- 4.1. Έννοια της μετοχής. Πορεία της μετοχής της Ε.Τ.Ε.
- 4.2. Ε.Τ.Ε. Μετοχικό κεφάλαιο και ίδια κεφάλαια του Ομίλου

- 4.3. Τα επιτόκια της Ε.Τ.Ε. και των άλλων Τραπεζών σήμερα
- 4.4. Συναλλακτική ισοτιμία της δραχμής και δημόσιο χρέος

Κεφάλαιο 5^ο:

- 5.1. Κεφαλαιακή επάρκεια των Ελληνικών τραπεζικών ιδρυμάτων.
Αρμοδιότητα της Τράπεζας της Ελλάδος
- 5.2. Η έννοια του συναλλαγματικού κινδύνου
- 5.3. Η Ελληνική τραπεζική παρουσία στα Βαλκάνια και στις Παρευξείνιες χώρες
- 5.4. Δυνατότητα παρέμβασης του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος στις εξελίξεις των αγορών
- 5.5. Μέτρα εν' όψη διεθνούς ανταγωνισμού

Κεφάλαιο 6^ο:

- 6.1. Ε.Τ.Ε. Βασικά οικονομικά μεγέθη και Διοικητικό Συμβούλιο αυτής
- 6.2. Στρατηγική και εκσυγχρονισμός της Εθνικής Τράπεζας και του Ομίλου της

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.1. Έννοια Τράπεζας

Τράπεζα είναι οικονομική επιχείρηση που θεωρείται ως μεσάζοντας μεταξύ κεφαλαιούχων, που ζητούν να επενδύσουν κεφάλαια και εκείνων οι οποίοι έχουν ανάγκη δανεισμού για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων τους. Η κυριότερη λειτουργία της Τράπεζας είναι ο έντοκος δανεισμός. Δανείζει κεφάλαια τα οποία της ανήκουν ή κεφάλαια προερχόμενα από καταθέσεις πελατών. Οι Τράπεζες παρουσιάστηκαν αρχικά στη Δύση ως αργυραμοιβεία που αντάλλασαν διάφορα νομίσματα με κέρδος. Αργότερα άρχισαν να συγκεντρώνουν κεφάλαια, που με αυτά χρηματοδοτούσαν τα κράτη και μάλιστα σε περιπτώσεις πολέμου. Με την επέκταση του δανεισμού κεφαλαίων και σε ιδιώτες δημιουργήθηκε ο σημερινός τύπος Τραπεζών. Γενικά τα σημερινά τραπεζικά ιδρύματα χωρίζονται σε Τράπεζες καταθέσεων, που δανείζονται κεφάλαια από ιδιώτες και τα δανείζουν σε τρίτους και σε εκδοτικές, που έχουν το προνόμιο να δίνουν τραπεζογραμμάτια αντί για μεταλλικό νόμισμα. Οι Τράπεζες αποτελούν σπουδαίο παράγοντα στην εμπορική και οικονομική ζωή ενός τόπου. Δέχονται καταθέσεις με τόκο, προεξοφλούν τις συναλλαγματικές, δανείζουν με ενέχυρο τίτλους και εμπορεύματα και με υποθήκη, χρηματοδοτούν μεγάλες επιχειρήσεις, χορηγούν κρατικά δάνεια κ.λ.π.

1.2 Τράπεζα της Ελλάδος (συγκρότηση - διάρθρωση και προσφερόμενες υπηρεσίες)

Στον Ελληνικό χώρο, τον σημαντικότερο και τον πρωτεύοντα ρόλο στα οικονομικά της χώρας έχει η Τράπεζα της Ελλάδος. Ιδρύθηκε με βάση το

νόμο 3427/7-2-1927 και άρχισε να λειτουργεί στις 14 Μαΐου του 1928. Η ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος προκλήθηκε από την Κοινότητα των Εθνών. Η Κοινωνία των Εθνών έστειλε αντιπροσώπους στην χώρα μας που μελέτησαν τα οικονομικά της χώρας. Η Επιτροπή πρότεινε δύο εναλλακτικές λύσεις για την εξυγίανση των οικονομικών της χώρας μας και τη σταθερότητα του νομίσματός της. Δέχθηκε να αναλάβει υπό την φροντίδα της τη σύναψη δανείου 900.000 λιρών με τον όρο όμως ότι η Εθνική Τράπεζα να περιορίσει τις εργασίες της στον εκδοτικό κύκλο ή να ιδρυθεί ειδική Εκδοτική Τράπεζα. Από τις δύο αυτές προτάσεις αποφασίσθηκε η δεύτερη και έτσι με σύμβαση μεταξύ της Εθνικής Τράπεζας και του Κράτους και του νόμου 3427/27 ιδρύθηκε η Τράπεζα της Ελλάδος, της οποίας τα κεφάλαια από 400.000.000 διαιρεμένα σε 50.000 μετοχές κατέθεσε σε σύνολο η Εθνική Τράπεζα που ανέλαβε και τη διάθεση των μετοχών.

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι μικτής μορφής, ούτε καθαρά κρατική, ούτε ιδιωτική, λειτουργεί με την μορφή της Α.Ε. και οι μετοχές της κατέχονται από ιδιώτες ή δημοσίους οργανισμούς.

Η Τράπεζα της Ελλάδος διοικείται από το Διοικητικό Συμβούλιο που αποτελείται από τον Διοικητή, 2 Υποδιοικητές και 9 Συμβούλους. Η εκλογή του Διοικητή υπόκειται και στην έγκριση της Κυβέρνησης. Ανώτατο διοικητικό όργανο της Τράπεζας είναι η Γενική Συνέλευση των μετόχων της.

Οι κυριότερες αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος είναι:

- Να εκδίδει και να κυκλοφορεί κατ' αποκλειστικότητα, τα τραπεζογραμμάτια.
- Να διενεργεί τις τραπεζικές και ταμειακές εργασίες του Δημοσίου, ενεργώντας σαν τραπεζίτης του Κράτους.

- Να διαχειρίζεται και διαφυλάσσει τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της χώρας.
- Να χρηματοδοτεί τους Ειδικούς Πιστωτικούς Οργανισμούς.
- Να παρέχει πιστωτικές διευκολύνσεις προς τις Εμπορικές Τράπεζες και παράλληλα να ασκεί και έλεγχο τις πιστωτικής δραστηριότητάς τους.
- Να δέχεται καταθέσεις Δημοσίου ή Δημοσίων Οργανισμών.
- Να χρηματοδοτεί, εντός περιορισμένων ορίων, ορισμένους τομείς που δεν καλύπτουν οι άλλες Τράπεζες.
- Να εφαρμόζει τη νομισματική ή πιστωτική πολιτική της χώρας.

Η Τράπεζας της Ελλάδος δεν δικαιούται να μετέχει άμεσα σε οποιαδήποτε εμπορική, βιομηχανική ή άλλη επιχείρηση, να παρέχει τόκους, τόκο στις καταθέσεις σ' αυτήν, να εκδίδει ή να αποδέχεται γραμμάτια πληρωτέα.

1.3 Οι υπόλοιπες Τράπεζες

Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος

Ιδρύθηκε το 1886 από τον Γρηγ. Εμπεδοκλέους. Αρχικά λειτούργησε σαν τραπεζικό γραφείο, αργότερα μετατράπηκε από τραπεζικό γραφείο σε ομόρρυθμο εταιρεία. Το 1905 μετατράπηκε σε ετερόρρυθμο μετοχική εταιρεία με την επωνυμία «Τράπεζα Εμπεδοκλέους». Το 1907 μετατράπηκε σε ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος».

Η εξέλιξη της Εμπορικής Τράπεζας ήταν συνεχής και η συμβολή της στην Ελληνική οικονομία και το εμπόριο πολύτιμη. Σήμερα η Εμπορική Τράπεζα είναι η δεύτερη εμπορική Τράπεζα της χώρας. Ελέγχει την Ιονική

Τράπεζα και την Τράπεζα Πειραιώς. Επίσης είναι απ' τους ιδρυτές της Τράπεζας Επενδύσεων. Ακόμη η Εμπορική Τράπεζα ελέγχει ασφαλιστικές επιχειρήσεις (Φοίνικα, Ιονική, Γενικές Ασφάλειες της Ελλάδος) καθώς και βιομηχανικές (ναυπηγεία Σκαραμαγκά) και τουριστικές επιχειρήσεις.

Ιονική Τράπεζα της Ελλάδος

Η Ιονική Τράπεζα προήλθε απ' την συγχώνευση της Ιονικής Τράπεζας και της Λαϊκής Τράπεζας και βρίσκεται υπό τον έλεγχο της Εμπορικής Τράπεζας. Η Ιονική Τράπεζα είχε συσταθεί στις 23/10/1839 στα Ιόνια νησιά και είχε έδρα στην Αγγλία. Η Τράπεζα αυτή είχε αρχικά το δικαίωμα τραπεζικών εργασιών και έκδοσης τραπεζογραμματίων στα Ιόνια νησιά. Το δικαίωμα αυτό μεταβιβάστηκε το 1920 στην Εθνική Τράπεζα.

Το νομοθετικό διάταγμα 3731/1/1957 έδινε στην Τράπεζα της Ελλάδος την άδεια να χορηγήσει στην Εμπορική Τράπεζα δάνειο σε δολάρια αντίστοιχα με 635.000 λίρες Αγγλίας με σκοπό να εξαγοράσει τα περιουσιακά στοιχεία που είχε στην Ελλάδα η Ιονική Τράπεζα και έτσι, περιήλθε στους Έλληνες η κυριότητα της ελεγχόμενης απ' το Αγγλικό κεφάλαιο Ιονικής Τράπεζας.

Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος

Η Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος είναι ένα κρατικό πιστωτικό ίδρυμα που σκοπό έχει να καλύψει χρηματοδοτικές ανάγκες στο χώρο της γεωργίας. Ιδρύθηκε το 1929 ως αυτόνομος τραπεζικός οργανισμός με κοινωφελή χαρακτήρα και έχεις τους εξής βασικούς σκοπούς:

- Τη χορήγηση βραχυπρόθεσμων δανείων προς τους αγρότες για την κάλυψη καλλιεργητικών αναγκών.
- Τη χορήγηση βραχυπρόθεσμων δανείων με ενέχυρο αγροτικά προϊόντα με σκοπό την στήριξη των αγροτικών τιμών.
- Την άσκηση της αγροτικής πίστης σε όλες τις μορφές.
- Την προμήθεια χρησιμων ειδών στη γεωργία και την διάθεσή τους με μετρητά ή με πίστωση στους αγρότες.
- Την ενίσχυση συνεταιριστικών οργανώσεων και τον έλεγχό τους.
- Την οργάνωση γεωργικών ασφαλίσεων.
- Την ενίσχυση και διάδοση καλύτερων τρόπων καλλιεργίας.
- Την επέκταση της διάθεσης και κατανάλωσης των γεωργικών προϊόντων στο εσωτερικό και στο εξωτερικό και τη ρύθμιση και προστασία των τιμών με διάφορα οικονομικά μέτρα.
- Τη γεωργοοικονομική μελέτη των περιφερειών της χώρας.

Για την επίτευξη των σκοπών της η Αγροτική Τράπεζα διέθεσε στους αγρότες όσο το δυνατόν μικρότερο επιτόκιο.

Η δραστηριότητα της Αγροτικής Τράπεζας βρίσκεται σε συνάρτηση ολόκληρης της Γεωργικής πολιτικής του Κράτους. Οι σκοποί των χρηματοδοτικών προγραμμάτων της Αγροτικής Τράπεζας είναι σύμφωνοι με τους αναπτυξιακούς στόχους των κρατικών προγραμμάτων ανάπτυξης και αποσκοπούν στην κάλυψη των αναγκών των γεωργικών εκμεταλλεύσεων σε κεφάλαια κίνησης ή επένδυσης, στη βελτίωση της ποιότητας των συντελεστών της παραγωγής και την πραγματοποίηση των απαραίτητων διαρθρωτικών αλλαγών στην αγροτική παραγωγή.

Εθνική Κτηματική Τράπεζα

Την 1^η Ιουνίου 1927 η Εθνική Τράπεζα ίδρυσε την Κτηματική Τράπεζα και παρεχώρησε σ' αυτήν τον τομέα της στεγαστικής πίστης. Οι κυριότερες εργασίες της Κτηματικής Τράπεζας συνίστανται στην χορήγηση δανείων με υποθήκη ακινήτων, στην κτήση και μεταβίβαση ενυποθήκων απαιτήσεων, τη χορήγηση μεσομακροπρόθεσμων δανείων για πάγιες εγκαταστάσεις, την παροχή δανείων σε Δήμους και Κοινότητες. Η Κτηματική Τράπεζα δέχεται καταθέσεις όψεως, ταμιευτηρίου, προθεσμίας καθώς και καταθέσεις σε συνάλλαγμα.

Εκτός από αυτές, σήμερα λειτουργούν και άλλες εμπορικές Τράπεζες όπως η Τράπεζα Πίστεως, η Τράπεζα Εργασίας, η Τράπεζα Κρήτης, η Τράπεζα Αττικής, η Τράπεζα Πειραιώς, η Τράπεζα Μακεδονίας και Θράκης, το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο καθώς και 18 άλλες ξένες Τράπεζες που λειτουργούν στην χώρα μας.

1.4 Έννοια και λειτουργία του χρήματος

Ολόκληρο το τραπεζικό σύστημα αλλά και η γενικότερη λειτουργία της κάθε Τράπεζας προϋποθέτει την ύπαρξη κάποιου μέσου συναλλαγής. Κάτι με το οποίο οι Τράπεζες θα έρχονται σε επαφή με τους πολίτες - καταναλωτές, αλλά και οι ίδιοι οι πολίτες θα έρχονται σε επαφή με τις Τράπεζες. Σήμερα το σημαντικότερο και το πιο διαδεδομένο μέσο συναλλαγής είναι το χρήμα. Ειδικότερα χρήμα θεωρείται οτιδήποτε γίνεται αποδεκτό στις συναλλαγές. Το χρήμα αποκτά την αξία του απ' το γεγονός ότι, είναι γενικά αποδεκτό ως μέσο αγοράς αγωγών και υπηρεσιών και ως μέσο εξόφλησης δανείων.

Οι υπηρεσίες που προσφέρει το χρήμα σε κάθε σύγχρονη οικονομία μπορεί να συνοψιστούν στις ακόλουθες τέσσερις βασικές λειτουργίες:

1) Ως μέτρο υπολογισμού των αξιών και τιμών

Όταν ρωτάμε σήμερα ποια είναι η τιμή ενός πράγματος είναι αντιληπτό σε όλους μας ότι εννοούμε ποια είναι η τιμή του πράγματος εκφρασμένη σε δραχμές. Πράγματι, αν ρωτάμε κάποιον υπάλληλο σ' ένα κατάστημα «ποια είναι η δραχμική αξία ενός προϊόντος» ίσως να σε νομίσει λίγο παράξενο. Είμαστε τόσο συνηθισμένοι να σκεπτόμαστε την τιμή των αγαθών σε δραχμές ώστε το να αναφέρεις και τις δύο λέξεις φαίνεται περιττό. Θεωρείται πολύ δύσκολο στην εποχή μας, να διανοηθούμε έναν τρόπο καθορισμού των τιμών κατά τον οποίο θα έπρεπε όλα τα αγαθά να εκτιμηθούν σε σχέση με όλα τα άλλα αγαθά. Παραδείγματος χάρη η τιμή ενός βιβλίου εκφρασμένη με την τιμή ενός ζεύγους υποδημάτων. Γι' αυτό ακριβώς τον λόγο απαιτείται η ύπαρξη μιας κοινής μονάδας μέτρησης (υπολογισμού) που να απλοποιεί σημαντικά τις τεχνικές της τιμολόγησης και της λογιστικής. Μια μονάδα μέτρησης είναι ένας τρόπος καθορισμού μιας συγκεκριμένης τιμής στα οικονομικά αγαθά και υπηρεσίες. Ως μονάδα μέτρησης χρησιμοποιείται η νομισματική μονάδα. Στην χώρα μας η νομισματική μονάδα είναι η δραχμή που έχοντάς την σαν κοινό παρανομαστή ή μέτρο μπορούν τα άτομα να συγκρίνουν εύκολα την σχετική αξία (τιμή) των αγαθών και υπηρεσιών. Η δραχμή δηλαδή, η κοινή μονάδα μέτρησης αποτελεί αναγκαίο συστατικό για την ανάπτυξη της Στατιστικής, της Λογιστικής και των Εθνικών λογαριασμών, καθώς και για τον υπολογισμό του Εθνικού εισοδήματος και του Εθνικού Προϊόντος.

ii) Ως μέσον πληρωμών και συναλλαγών

Ο καθένας από εμάς εργαζόμαστε για την απόκτηση του χρήματος και έπειτα χρησιμοποιούμε το χρήμα αυτό για να αγοράσουμε αγαθά και υπηρεσίες που παράγει κάποιος άλλος. Αυτό το χαρακτηριστικό του χρήματος ονομάζεται λειτουργία του χρήματος ως μέσο συναλλαγής (ανταλλαγής). Στην διαδικασία της επεξεργασίας των αγαθών το χρήμα κάνει δυνατή την εξειδίκευση. Η εξειδίκευση επιτρέπει στα άτομα να αγοράζουν τα περισσότερα αγαθά από άλλους αντί να τα παράγουν οι ίδιοι. Τα άτομα συνεπώς μπορεί να εξειδικευτούν σε περιοχές όπου έχουν ένα συγκριτικό πλεονέκτημα και θα πάρουν χρήμα για τους καρπούς της εργασίας τους.

iii) Το χρήμα ως απόθεμα αξίας (ως μέσον αποταμίευσης)

Η λειτουργία αυτή σημαίνει ότι το χρήμα χρησιμεύει και ως μέσο συναλλαγής κατά τη διάρκεια του χρόνου καθώς επίσης και σε οποιαδήποτε στιγμή κατά την διάρκεια του χρόνου. Πολλά άτομα είναι πρόθυμα να πληρωθούν μόνο μία φορά την εβδομάδα ή μία φορά το μήνα. Δεν υπάρχει ανάγκη όμως να δαπανήσουν το χρήμα αμέσως από φόβο ότι σύντομα κάτι άλλο θα μπει σε χρήση ως μέσο συναλλαγής. Παρέχεται έτσι η δυνατότητα στα άτομα να αποταμιεύουν από το τρέχον εισόδημα για να το δαπανήσουν στο μέλλον. Η λειτουργία του χρήματος ως απόθεμα αξίας δεν αποτελεί αποκλειστικότητα του χρήματος. Τον ίδιο ρόλο μπορεί να διαδραματίσουν και άλλα αγαθά όπως τα ακίνητα περιουσιακά στοιχεία, τα κοσμήματα, τα έργα τέχνης, οι μετοχές, οι ομολογίες κ.ο.κ. Σε σύγκριση με αυτά όμως το χρήμα παρουσιάζει το βασικό πλεονέκτημα της άμεσης ρευστοποίησης.

iv) Το χρήμα ως μέσο (μέτρο) μελλοντικών πληρωμών

Η λειτουργία αυτή του χρήματος ταυτόχρονα συνεπάγεται, τη χρήση του χρήματος ως μέσο συναλλαγής καθώς και ως μονάδα μέτρησης. Οι οφειλές καθορίζονται και εκφράζονται τυπικά σε όρους μιας μονάδας μέτρησης και εξοφλούνται με ένα νομισματικό μέσο συναλλαγής. Αυτό είναι σαν να πούμε ότι μια οφειλή καθορίζεται και εκφράζεται σε δραχμές και εξοφλείται με νόμισμα ή επιταγή. Μια ομολογία, παραδείγματος χάρη, έχει ονομαστική αξία η οποία καθορίζεται σε δραχμές. Οι περιοδικές πληρωμές τόκων που απορρέουν από αυτήν την ομολογία καθορίζονται και πληρώνονται σε δραχμές. Όταν η ομολογία γίνει ληξιπρόθεσμη, η ονομαστική αξία της πληρώνεται στον κάτοχό της σε δραχμές.

Όλες αυτές οι λειτουργίες του χρήματος έχουν ένα κοινό παρανομαστή. Την γενικότερη αποδοχή του χρήματος ως μέσο συναλλαγών. Για να έχει αυτήν την αποδοχή όμως το χρήμα πρέπει να έχει τουλάχιστον τις εξής πέντε ιδιότητες: φορητότητα (να μπορεί να μεταφέρεται), ανθεκτικότητα (να είναι ανθεκτικό), διαιρετότητα (να υποδιαιρείται σε μικρότερης αξίας), τυποποίηση (ομοιογένεια) και αναγνωριστικότητα (δηλαδή να μπορεί να αναγνωρίζεται εύκολα).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2.1. Ιστορική εξέλιξη του Ελληνικού Τραπεζικού συστήματος

Επί κυβέρνησης Καποδίστρια φαίνεται επιτακτική η ανάγκη ανάπτυξης ενός τραπεζικού συστήματος για την ικανοποίηση των αναγκών της οικονομίας, της μείωσης της τοκογλυφίας και τη βοήθεια στη γεωργία. Έτσι, το 1828 συστήθηκε η Εθνική Χρηματοδοτική Τράπεζα. Οι γενικότερες πολιτικοοικονομικές συνθήκες της περιόδου αυτής, η περιορισμένη τραπεζική δραστηριότητα της Τράπεζας αυτής, η αποτυχία της να αναπτύξει την εμπιστοσύνη του κόσμου σ' αυτήν και οι λίγες αποταμιεύσεις που έγιναν, κατέληξε στη διάλυσή της το 1834.

Στις 30 Μαρτίου 1841 ιδρύθηκε η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Ε.Τ.Ε.), που αποτέλεσε τη βάση για την ανάπτυξη της Ελληνικής Οικονομίας. Δύο όμιλοι κεφαλαιούχων απ' τους οποίους ο ένας αποτελείτο από Έλληνες και Γάλλους, ο δε άλλος από Άγγλους κεφαλαιούχους, υπέβαλαν σχετικές προτάσεις στην Κυβέρνηση, η οποία ήλθε σε συμφωνία με τον Άγγλο Γύλας και εξέδωσε νόμο /25/1/36, για τη σύσταση Εθνικής Τράπεζας που θα είχε σκοπό την ανάπτυξη της γεωργίας, της βιομηχανίας, του εμπορίου και της ναυτιλίας. Παρά όμως την συμφωνία που έγινε, ο Γύλας διατύπωσε ορισμένες επιφυλάξεις και ο νόμος για την σύσταση της Ε.Τ.Ε. έμεινε στα χαρτιά. Στο μεταξύ ο Ελβετός τραπεζίτης Εϋνάρδος απέστειλε στον Έλληνα φίλο του Γ. Σταύρο 500.000 δρχ. με την εντολή να αντιμετωπίσει την περίπτωση ανάπτυξης τραπεζικών εργασιών στην Ελλάδα.

Έγιναν διάφορα διαβήματα προς την τότε Κυβέρνηση, η οποία δέχθηκε να βοηθήσει στη δημιουργία νέας Τράπεζας με συμμετοχή 1000 μετόχων. Η εξέλιξη των γεγονότων αυτών συντέλεσε στην κατάργηση του νόμου 1836 και

την έκδοση του νόμου με ημερομηνία 30 Μαρτίου 1841 που συνέστησε και θεμελίωσε στην πράξη τραπεζικό σύστημα με την επωνυμία «Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος».

Το κεφάλαιο της Εθνικής Τράπεζας ορίστηκε με νόμο σε 500.000 δρχ. και παραχώρησε σ' αυτήν το δικαίωμα έκδοσης τραπεζικών γραμματίων. Με βασιλικά διατάγματα που εκδόθηκαν αργότερα, καθορίστηκαν και τα δικαιώματα των μετόχων και ρυθμίστηκαν τα της διοίκησης και της εσωτερικής λειτουργίας.

Το Νοέμβρη του 1841 συνήλθαν οι μέτοχοι σε προπαρασκευαστική συνέλευση για να ρυθμίσουν τα βασικά προβλήματα λειτουργίας της Τράπεζας. Στην πρώτη συνέλευση εκλέχθηκε Διευθυντής Τράπεζας ο Γ. Σταύρου, Υποδιευθυντής ο κ. Κ. Βροντής, τακτικοί Σύμβουλοι οι κ.κ. Α. Ρονδιού και Εμμ. Μενεσθεύς. Το πρώτο υποκατάστημα της Τράπεζας ιδρύθηκε στη Σύρο το 1843 και το δεύτερο στην Πάτρα το 1846.

Κατά το 1848 η Τράπεζα αντιμετώπισε την πρώτη οικονομική κρίση λόγω των πολιτικών γεγονότων στην Ευρώπη, που είχαν επίδραση στις εξωτερικές πιστώσεις που είχαν ανασταλεί. Στη συνέχεια, η κρίση στο εμπόριο χειροτέρευσε την κατάσταση, γιατί οι έμποροι δεν μπορούσαν να ικανοποιήσουν τις υποχρεώσεις τους προς την Τράπεζα. Την κρίση αυτή την πέρασε με επιτυχία η Τράπεζα και αργότερα επέκτεινε τις εργασίες της. Είναι βέβαιο γεγονός ότι η Ε.Τ.Ε. αποτέλεσε τον άξονα της οικονομικής ζωής της χώρας και της οικονομικής ανάπτυξής της.

Το 1876 αποφασίσθηκε η Εθνική Τράπεζα να βοηθήσει με την συμμετοχή της στην ίδρυση εταιρείας για την αποξήρανση της λίμνης Κωπαΐδας. Το 1882 στην κατασκευή και εκμετάλλευση των σιδηροδρόμων

Θεσσαλίας, Πειραιώς - Αθηνών - Πελοποννήσου και σε άλλες κοινωφελείς επιχειρήσεις. Το 1893 παρά την μεγάλη συμπαράσταση της Ε.Τ.Ε. δεν κατορθώθηκε να αποφευχθεί η πτώχευση του Ελληνικού κράτους.

Στις 22 Μαΐου 1828 ιδρύθηκε Εκδοτική Τράπεζα, που ονομάστηκε Τράπεζα της Ελλάδος. Σ' αυτή μεταβιβάσθηκε το εκδοτικό προνόμιο και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την πιστωτική κυκλοφορία και κατά συνέπεια, αφαιρέθηκαν από την Ε.Τ.Ε. Την 1^η Μαρτίου 1828 η Γενική Συνέλευση των μετόχων της Ε.Τ.Ε. άλλαξε το καταστατικό της Τράπεζας σύμφωνα με τις νέες συνθήκες και εξέλεξε Διοικητή τον Γ. Δροσόπουλο, αντί του Αλ. Διομήδη που διορίσθηκε Διοικητής στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Ο Ν. 2292 του 1953 εξουσιοδοτεί τη Διοίκηση για την αναγκαστική συγχώνευση των τραπεζικών επιχειρήσεων. Ο νόμος αυτός απέβλεπε κυρίως στην συγχώνευση των δύο Τραπεζών, Εθνικής και Αθηνών, πράγμα που έγινε με βάση το βασιλικό διάταγμα 26/2/53 και συνεστήθη ανώνυμος τραπεζική εταιρεία με την επωνυμία «Εθνική Τράπεζα Ελλάδος και Αθηνών». Η Ε.Τ.Ε. παραμένει και σήμερα η πρώτη εμπορική Τράπεζα της χώρας, ελέγχει την Τράπεζα Επαγγελματικής Πίστωσης, τη Στεγαστική Τράπεζα και μετέχει στην ΕΤΒΑ και σε μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων και ελέγχει τις ασφαλιστικές εταιρείες ΕΘΝΙΚΗ και ΑΣΤΗΡ.

2.2. Χαρακτηριστικά του Ελληνικού τραπεζοπιστωτικού συστήματος

Η χάραξη της νομισματικής πολιτικής στην Ελλάδα, γίνεται από το Κυβερνητικό Συμβούλιο Οικονομικής Πολιτικής. Η ευθύνη για την εφαρμογή αυτής της πολιτικής καθώς και για την εφαρμογή του ετήσιου νομισματικού προγράμματος ανήκει στην Τράπεζα της Ελλάδος. Τα όργανα που

χρησιμοποιούνται από την Κεντρική Τράπεζα για τον έλεγχο των πιστωτικών μεγεθών αποτελούνται από τα ανώτατα ποσοτικά πιστωτικά όρια για τα εξειδικευμένα πιστωτικά ιδρύματα, από τις απαιτήσεις σε αποθέματα για τις εμπορικές Τράπεζες και από τις συνθήκες κάτω απ' τις οποίες τα διάφορα δάνεια παρέχονται στους διάφορους τομείς και κλάδους δραστηριότητας. Πέρα από την Κεντρική Τράπεζα, το τραπεζικό σύστημα αποτελείται από 39 εμπορικές Τράπεζες - από τις οποίες οι 19 είναι ξένες και 8 εξειδικευμένα πιστωτικά ιδρύματα. Αν και το ενοποιημένο ενεργητικό των εμπορικών Τραπεζών είναι μεγαλύτερο και οι δύο ομάδες ιδρυμάτων είναι ίσης σημασίας σε σχέση με τις συναλλαγές τους με τον μη κρατικό τομέα.

Η διάρθρωση του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος είναι σημαντικά ολιγοπωλιακή, καθώς δύο Τράπεζες απορροφούν σχεδόν το 70% των συνολικών εμπορικών τραπεζικών εργασιών. Επίσης, το τραπεζικό σύστημα ελέγχεται κατά 90% από το κράτος. Η διείσδυση του κράτους φαίνεται στην καθημερινή λειτουργία του τραπεζικού συστήματος, καθώς και στο γεγονός ότι στο πρόσφατο παρελθόν η συνολική δανειακή απαίτηση του δημοσίου τομέα αποτελούσε τον κύριο προσδιοριστικό παράγοντα των κινήσεων στα νομισματικά μεγέθη. Η κυριαρχία του τραπεζικού συστήματος σε συνδυασμό με το διοικητικό καθορισμό των επιτοκίων οδήγησε στην εφαρμογή σχετικά υψηλών απαιτήσεων σε αποθέματα και στις συχνές μεταβολές τους, μερικώς για την κάλυψη των δανειακών απαιτήσεων του δημοσίου τομέα. Η πίεση στην αποδοτικότητα του τραπεζικού συστήματος προέρχεται επίσης από τη χρηματοδότηση ιδιωτικών επιχειρήσεων για μεγάλα χρονικά διαστήματα χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα τραπεζικά κριτήρια.

Καθώς η αγορά κεφαλαίου δεν έχει αναπτυχθεί επαρκώς, οι ιδιωτικές αποταμιεύσεις κινητοποιούνται μέσω του τραπεζικού συστήματος. Έτσι το κράτος στηρίζεται σχεδόν εξολοκλήρου στο τραπεζικό σύστημα για τη χρηματοδότηση των ελλειμμάτων τους, όπως και οι επιχειρήσεις για την κάλυψη των χρηματοδοτικών τους αναγκών μετατοπίζοντας τη σύνθεση των κεφαλαίων τους υπέρ του χρέους. Η υπερβολική εξάρτηση από το τραπεζικό σύστημα αποδίδεται επίσης και στην προτίμηση πολλών επιχειρήσεων για δανειακά κεφάλαια, στα χαμηλά επιτόκια και στην ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση των τόκων.

Το πολύπλοκο και δύσκαμπτο πλαίσιο λειτουργίας του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος αποτελεί τη βασικότερη ιδιομορφία του. Δημιουργείται μέσα από ένα πλέγμα ποσοτικών και ποιοτικών διοικητικών ρυθμίσεων που παρέμεναν σ' αυτό παρά τις όρισμένες ουσιαστικές βελτιώσεις που είχαν γίνει στην λειτουργία του. Οι περιορισμοί και τα μειονεκτήματα του τραπεζικού - πιστωτικού συστήματος, αναφέρονταν στο χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης της κεφαλαιαγοράς, στη συγκέντρωση των κεφαλαίων στα τραπεζικά ιδρύματα, στον εξωγενή καθορισμό των επιτοκίων και στις υποχρεωτικές δεσμεύσεις των τραπεζικών διαθεσίμων για την κάλυψη των δημοσίων ελλειμμάτων.

Αυτές οι ιδιομορφίες δημιούργησαν περιορισμούς στην άσκηση της νομισματοπιστωτικής πολιτικής και στη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος και λανθασμένη κατανομή των πιστώσεων και των παραγωγικών πόρων της οικονομίας. Η νομισματική πολιτική αδυνατούσε να χρησιμοποιήσει τα σωστά όργανα ελέγχου των νομισματικών συνθηκών ενώ περιορίζονταν οι βαθμοί ελευθερίας κατά την άσκηση της. Ταυτόχρονα, οι διοικητικές παρεμβάσεις, όπως οι υποχρεωτικές δεσμεύσεις στις καταθέσεις,

οι δεσμεύσεις - αποδεσμεύσεις στις χορηγήσεις, ο καθορισμός του περιθωρίου κέρδους των Τραπεζών και οι ειδικοί πιστωτικοί έλεγχοι, περιορίζαν την ευελιξία του τραπεζικού συστήματος, αύξαναν το κόστος λειτουργίας του και άμβλυναν την πίεση για την βελτίωση της αποδοτικότητας των Τραπεζών.

2.3. Τελευταίες εξελίξεις στο Ελληνικό τραπεζικό σύστημα

Η προγραμματισμένη ενοποίηση της εσωτερικής αγοράς μέσω της Ε.Κ. και οι προγραμματισμένες οικονομικοπολιτικές αλλαγές στα όρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνέβαλε αποφασιστικά στην ανάγκη εκσυγχρονισμού του τραπεζικού συστήματος επειδή οι Ελληνικές Τράπεζες θα εκτεθούν στον ανταγωνισμό υπό τραπεζικά ιδρύματα των κρατών - μελών της Ένωσης. Η υπάρχουσα κατάσταση του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος είναι αρκετά προβληματική γι' αυτό και καθίστανται αναγκαίες κάποιες διορθωτικές αλλαγές για την μεταβολή του συστήματος. Αυτή η ανάγκη οδήγησε το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας να ορίσει την Επιτροπή Καρατζά για να εισηγηθεί μέτρα για την αναδιάρθρωση και τον εκσυγχρονισμό του συστήματος.

Η έκθεση αναγνωρίζει και παρουσιάζει με επάρκεια όλες τις πιο πάνω ιδιομορφίες, τα χαρακτηριστικά και τα προβλήματα του τραπεζοπιστωτικού μηχανισμού της χώρας. Οι πιο συγκεκριμένες προτάσεις της έκθεσης ήταν πρώτον: τα επιτόκια πρέπει να μεταβληθούν και να αντανακλούν τις συνθήκες της αγοράς, δεύτερον: η Κεντρική Τράπεζα θα επεμβαίνει στην αγορά χρήματος ώστε να επιδρά στο επίπεδο των επιτοκίων με το να αυξάνει ή μειώνει τη ρευστότητα και τρίτον: η οποιαδήποτε επιδότηση διαφόρων

κλάδων θα πρέπει να γίνεται μέσω άμεσων επιδοτήσεων από τον προϋπολογισμό παρά μέσω των επιτοκίων.

Η έκθεση πρότεινε να ολοκληρωθεί η μεταρρύθμιση του συστήματος σε τρεις φάσεις. Η πρώτη φάση αναφερόταν στην αποκατάσταση των θετικών πραγματικά επιτοκίων, στη χρηματοδότηση αναπτυξιακών και κοινωνικών στόχων του κράτους απ' τον κρατικό προϋπολογισμό και στη βελτίωση της λειτουργίας των πιστωτικών μηχανισμών. Στην φάση αυτή η έκθεση πρότεινε την ενοποίηση των επιτοκίων χορηγήσεων, με την εξαίρεση αυτών που αφορούν την βιοτεχνία και τον αγροτικό τομέα όπου οι διαφορές θα επιδοτούνται απ' τον κρατικό προϋπολογισμό. Πρότεινε ακόμη τη δημιουργία θετικών πραγματικά επιτοκίων στις καταθέσεις, την κατάργηση των επιδοτήσεων σε επιτόκια καταθέσεων και τη δυνατότητα στις Τράπεζες να προσφέρουν μορφές διάφορων επιτοκίων μέσα στα γενικά πλαίσια που θα καθορίζει η Τράπεζα της Ελλάδος.

Στην δεύτερη φάση προβλέπεται η βαθμιαία ενεργοποίηση της αγοράς, η οποία θα είναι ο κύριος παράγοντας διαμόρφωσης των επιτοκίων καταθέσεων και των επιτοκίων χορηγήσεων εκτός αυτών που αφορούν την βιοτεχνία και τον αγροτικό τομέα των οποίων η επιδότηση σταδιακά μειώνεται. Σε ότι αφορά τους πιστωτικούς κανόνες κατ' αρχήν θα καθίσταται σταδιακά περιττή η δέσμευση τραπεζικών κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση της βιομηχανίας και της βιοτεχνίας κάτω απ' την διαμόρφωση των επιτοκίων χορηγήσεων απ' την αγορά.

Ύστερα απ' την εφαρμογή αυτών των δύο φάσεων, η τελευταία αναφέρεται στην αναβάθμιση της αγοράς ως του βασικού ρυθμιστικού παράγοντος διαμόρφωσης των επιτοκίων και κατανομής των πόρων της

οικονομίας. Έτσι όλα τα επιτόκια απ' τις Τράπεζες θα καθορίζονται απ' τις συνθήκες της αγοράς, ενώ θα καταργηθούν όλες οι επιδοτήσεις σε όλες τις κατηγορίες των χορηγήσεων. Επιπλέον θα εξαλειφθούν οι ειδικές δεσμεύσεις των τραπεζικών κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση της βιοτεχνίας. Η Τράπεζα της Ελλάδος θα ασκεί ρυθμιστικό ρόλο στις χρηματαγορές μέσω των υποχρεωτικών καταθέσεων των Τραπεζών σε αυτή.

Πάντως πέρα από αυτές τις θεωρητικές ιδέες, το Ελληνικό τραπεζικό σύστημα χαρακτηρίζεται τελευταία από ορισμένες αλλαγές που αφορούν γενικώτερα θέματα της τραπεζικής διοίκησης. Ήταν σε όλους γνωστό και φανερό ότι το Ελληνικό τραπεζικό σύστημα λειτουργούσε με παλιές και μη αποδοτικές μεθόδους. Χρειαζόταν μια εκλογίκευση του συστήματος, ένας εκσυγχρονισμός και ένας επαναπροσδιορισμός του ρόλου του μέσα στα καινούργια δεδομένα που υπάρχουν σήμερα. Η έκθεση του Καρατζά σηματοδότησε τη διαδικασία νέων σταδιακών μεταβολών στο Ελληνικό τραπεζικό σύστημα προς την κατεύθυνση του εκσυγχρονισμού. Η διαδικασία της αναδιάρθρωσης της πιστωτικής πολιτικής και του τραπεζοπιστωτικού συστήματος έχει ως κύριο άξονα την μείωση των ρυθμιστικών παρεμβάσεων και την ώθηση των Τραπεζών με στόχο της λειτουργία τους με σύγχρονα τραπεζικά κριτήρια και με περισσότερη ανταγωνιστικότητα. Η προώθηση της ενιαίας εσωτερικής αγοράς στον χώρο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας έκανε αναπόφευκτες αυτές τις διαδικασίες.

Πράγματι, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ότι η νομισματική πολιτική που ασκείται έχει δυο βασικές επιδιώξεις από τις οποίες η μία αναφέρεται στην επιτάχυνση του ρυθμού αναμόρφωσης και εκσυγχρονισμού του πιστωτικού συστήματος, στην απελευθέρωση τραπεζικών επιτοκίων, με την

κατάργηση εξειδικευμένων πιστωτικών κανόνων και ρυθμίσεων, στην ενίσχυση του ανταγωνισμού και στην ανάπτυξη της εξωτραπεζικής αγοράς.

Το αποτέλεσμα σειράς μέτρων που έλαβε η Τράπεζα της Ελλάδος ήταν να περιοριστούν τα διοικητικά καθοριζόμενα επιτόκια σε ορισμένες μόνο κατηγορίες τραπεζικών χορηγήσεων και καταθέσεων. Ειδικότερα στην περίπτωση της εμπορικών Τραπεζών, τα επιτόκια άρχισαν να καθορίζονται ελεύθερα σε ποσοστό πάνω από 80% των συνολικών χορηγήσεών τους προς τον ιδιωτικό τομέα, ενώ για την περίπτωση των επενδυτικών τραπεζών τα ελεύθερα καθοριζόμενα επιτόκια θα καλύπτουν το 100% των χορηγήσεών τους. Σχετικά με τα επιτόκια τραπεζικών καταθέσεων το πρώτο βήμα για την απελευθέρωσή τους έγινε τον Μάρτιο του 1987 με την καθιέρωση προθεσμιακών καταθέσεων διάρκειας 7 έως 90 ημ με ελεύθερο διαπραγματεύσιμο επιτόκιο. Από το τέλος του 1987 η απελευθέρωση των επιτοκίων επεκτάθηκε στις μακροπρόθεσμες χορηγήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων για την χρηματοδότηση επενδύσεων στην μεταποίηση, στον τουρισμό και στην κατασκευή και επισκευή πλοίων. Τα επιτόκια των δανείων αυτών μπορεί να είναι σταθερά ή μεταβλητά.

Παράλληλα με την απελευθέρωση των τραπεζικών επιτοκίων, τα τελευταία χρόνια η Τράπεζα της Ελλάδος έλαβε σημαντικά μέτρα προς την κατάργηση ή απλούστευση των πιστωτικών κανόνων και ελέγχων και της ενίσχυσης της ευελιξίας των Τραπεζών να επιλέγουν τις χρηματοδοτήσεις τους και να καθορίζουν τους όρους δανεισμού. Το κυριότερο από τα μέτρα αυτά ήταν η κατάργηση της υποχρέωσης των Τραπεζών να διαθέτουν το 15% των καταθέσεών τους για την χρηματοδότηση ιδιωτικών παραγωγικών επενδύσεων.

Είναι αδιαμφισβήτητο το γεγονός όμως ότι το τελευταίο χρονικό διάστημα επικρατεί έντονος προβληματισμός μεταξύ των τραπεζιτών, για το πού οδεύει το χρηματοπιστωτικό σύστημα στην Ελλάδα. Αυτός ο προβληματισμός απορρέει από τρεις βασικούς παράγοντες:

- της οικονομικής ολοκλήρωσης στην Ευρώπη και κατ' επέκταση της επικράτησης του ενιαίου νομίσματος
- της έντασης του ανταγωνισμού
- της εμπειρίας από το Διεθνές τραπεζικό σκηνικό και κατ' επέκταση της μεγάλης πιθανότητας να παρατηρηθούν φαινόμενα συγκεντρωτισμού στο χώρο, μέσω εξαγορών και συγχωνεύσεων.

Το σίγουρο είναι πάντως, ότι το περιβάλλον αλλάζει και οι αλλαγές αυτές θα επηρεάσουν τις Τράπεζες ως εξής:

- με την εγκαθίδρυση του Εύρω αναμένεται μείωση των λειτουργικών εσόδων κατά 25 - 50%
- αναμένεται αύξηση του λειτουργικού κόστους, για μια περίοδο 3 - 4 χρόνων κατά 2% με 3% λόγω της ανάγκης προσαρμογής σε νέα συστήματα πληροφορικής και πληρωμών
- είναι πιθανότατος ένας πόλεμος τιμολογίων
- αναμένεται αύξηση του οριακού κόστους χρήματος μέσω της εμφανιζόμενης μεγαλύτερης ελαστικότητας των καταθέσεων.

Για όλα αυτά τα προβλήματα η ηγεσία της Τράπεζας της Ελλάδος πρέπει να πάρει αποφάσεις και να βρει λύσεις που να στηρίζονται στα γεγονότα που έχουν ήδη συμβεί στον Ευρωπαϊκό πιστωτικό χώρο. Και αυτό

γιατί τα γεγονότα στο εξωτερικό με μια χρονική υστέρηση 3 - 5 χρόνων, συμβαίνουν και στην χώρα μας σχεδόν με μαθηματική ακρίβεια.

Δεδομένων των ανωτέρω, είναι αναγκαίο οι αρμόδιοι, να προδιαγράψουν μια στρατηγική για την επόμενη 5ετία. Οι τρόποι για να φθάσεις στο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα θα μπορούσε να είναι από πολύ απλοί έως και πολύ σύνθετοι. Το κάθε πιστωτικό ίδρυμα πρέπει να αναγνωρίσει με όσον το δυνατόν μεγαλύτερη ευρύνοια και θάρρος, τα θετικά και αρνητικά του στοιχεία για να μπορέσει να δώσει όσο το δυνατόν πιο απλές απαντήσεις στις προκλήσεις των καιρών.

Πριν όμως οποιαδήποτε απόφαση πρέπει να έχουν ξεκαθαρίσει τι είδους πελάτες έχουν ή τι είδους πελατολόγιο θέλουν να έχουν,. Αυτό θα οδηγήσει όλες τις στρατηγικές αποφάσεις που θα ληφθούν, Με δεδομένο ότι η ελαστικότητα ζήτησης των πελατών αυξάνει, ο μοναδικός τρόπος για να αντιδράσει κανείς δεν είναι άλλος, από μια πολυμέτωπη επίθεση με νέα προϊόντα Ενεργητικού/Παθητικού. Ο κύριος στόχος είναι να πουληθούν όσο το δυνατόν περισσότερα απ' αυτά στον ίδιο πελάτη.

Πάντως η Μεθοδολογία Πώλησης τα τελευταία χρόνια έχει και στην χώρα μας αλλάξει. Στην Ευρώπη ήδη ο αριθμός τραπεζικών καταστημάτων έχει μειωθεί κατά 20% και υπάρχουν νέοι τρόποι προώθησης πωλήσεων όπως είναι το telemarketing, το telebanking, το internet κ.α. Στην Ελλάδα πολλές ξένες Τράπεζες χρησιμοποιούν αυτούς τους μηχανισμούς πώλησης, γεγονός που επιβεβαιώνει την τάση που θέλει τον πελάτη να έρχεται όλο και λιγότερο σε απευθείας συναλλαγής με το κατάστημα.

Όπως γίνεται κατανοητό η επικοινωνιακή πολιτική των Πιστωτικών Ιδρυμάτων θα παίζει κυρίαρχο ρόλο στις εξελίξεις. Πολλές φορές η πώληση

ορισμένων προϊόντων όπως στεγαστικά δάνεια ή δάνεια για αγορά αυτοκινήτου, δένουν τον πελάτη περισσότερο συναισθηματικά με την Τράπεζα. Έτσι λοιπόν οι τραπεζικοί υπάλληλοι ή τρίτοι στην ουσία θα καταλήξουν να γίνουν σαν τους πωλητές ασφαλιστικών προϊόντων με κοινό στοιχείο το bonus επί των επιτυχημένων πωλήσεων πέραν του μισθού τους.

Όλα τα παραπάνω προαπαιτούν μεγάλες επενδύσεις σε μηχανογραφικά συστήματα, ώστε το αποτέλεσμα, οι προσπάθειες πώλησης, τα στατιστικά στοιχεία και οι πιστωτικοί κίνδυνοι που αφορούν τους τραπεζικούς υπαλλήλους να παρακολουθούνται άμεσα. Για να πετύχεις σε όλα τα παραπάνω, πρέπει να δημιουργηθούν όσον το δυνατόν πιο αυτόματες διαδικασίες πωλήσεων, πιστοδοτήσεων, παρακολούθησης, εμπλοκών και διαχείρισης κινδύνων. Η βασική αρχή τιμολόγησης δεν πρέπει να είναι μόνο τι κάνει ο ανταγωνισμός αλλά ταυτόχρονα και η επιβράβευση της αφοσίωσης του πελάτη στο Τραπεζικό Ίδρυμα.

Συμπερασματικά λοιπόν μπορούμε να πούμε ότι όλα όσα αναφέραμε στο κεφάλαιο αυτό, αφορούν το Ελληνικό Τραπεζικό σύστημα εξετάζοντας το εκ των έσω. Εξετάζοντας αυτά που χαρακτηρίζουν τα Τραπεζικά συστήματα στην χώρα μας και τα οποία προέρχονται κατά το μεγαλύτερο ποσοστό απ' τις προκλήσεις του διεθνούς ανταγωνισμού. Έπειτα λοιπόν από αυτήν την αναγκαία εισαγωγή και πρώτη γνωριμία με το Ελληνικό Τραπεζικό σύστημα, μπορούμε να προχωρήσουμε σε πιο ειδικά και χαρακτηριστικά στοιχεία που προέρχονται απ' τον χώρο αυτό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο:

3.1. Κέρδη Τραπεζών το 1996

Την τελευταία πενταετία ο Τραπεζικός κύκλος στην Ελλάδα έχει υποστεί σημαντικές αλλαγές. Η απελευθέρωση της κίνησης των κεφαλαίων, υποχρέωση που η χώρα μας ανέλαβε απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και η σημαντική μεταβολή των επιτοκίων επέδρασαν καταλυτικά στην τραπεζική αγορά. Πιο συγκεκριμένα, οι αλλαγές αυτές δημιούργησαν ευκαιρίες τις οποίες εκμεταλλεύτηκαν οι μικρότερες και νεότερες κυρίως Τράπεζες. Η ευελιξία, οι καινοτόμες ιδέες, η δημιουργία νέων προϊόντων ήταν τα χαρακτηριστικά των Τραπεζών που ευνοήθηκαν απ' τις νέες συνθήκες.

Η Ελληνική τραπεζική αγορά κυριαρχείται από τρεις μεγάλες Τράπεζες που ελέγχονται απ' το Κράτος (Εθνική, Εμπορική, Ιονική). Οι τρεις αυτές Τράπεζες, μαζί με δύο ιδιωτικές (Alpha Πίστewς και Εργασίας) και δύο εξειδικευμένες κρατικές (Αγροτική, Κτηματική), διαχειρίζονται το μεγαλύτερο μέρος των καταθέσεων ιδιωτών και οργανισμών (88,2%). Οι δε χορηγήσεις τους αντιπροσωπεύουν το 80% των συνολικών χορηγήσεων το 1996.

Το 1996 τα καθαρά αποτελέσματα των Ελληνικών Τραπεζών παρουσίασαν συνολικά σημαντική μείωση σε σχέση με το 1994 και το 1995. Αναλυτικότερα, τα καθαρά κέρδη των 25 Τραπεζών μειώθηκαν από 165.265 εκατ. δρχ. το 1995 σε 102.100 εκατ. δρχ. το 1996 (μείωση 38,98%). Η μείωση αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι κατά το 1996 ορισμένες μεγάλες Τράπεζες προέβησαν σε αυξημένες προσλήψεις.

Στον 1^ο πίνακα που ακολουθεί βλέπουμε αναλυτικά τα στοιχεία που δείχνουν τα κέρδη των Τραπεζών κατά το οικονομικό έτος 1996, ενώ στον 2^ο

πίνακα βλέπουμε τις καταθέσεις και τις χορηγήσεις των Τραπεζών στο ίδιο χρονικό διάστημα. Τα στοιχεία αυτά είναι τα ακόλουθα:

ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ^{III} - ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Τράπεζα	Χορηγήσεις 1996 (εκατ. δρχ.)	Μεταβολή σε σχέση με το 1995	Ιερά κατάταξη βάσει % αύξησης των χορηγήσεων	Καταθέσεις 1996 (εκατ. δρχ.)	Μεταβολή σε σχέση με το 1995	Ιερά κατάταξη βάσει % αύξησης των καταθέσεων
Αγροτική	2.222.385	7,27%	23	3.121.242	9,85%	18
Εθνική	1.916.303	11,66%	20	7.114.680	9,41%	17
Εμπορική	1.094.309	22,48%	15	2.221.922	7,34%	19
Alpha Πιστεως	884.669	25,16%	11	2.027.174	32,29%	4
Κτηματική	866.032	7,62%	22	1.420.428	4,79%	21
ΕΤΒΑ	490.739	-19,57%	24	109.632	-55,02%	24
Ιονική	453.071	15,44%	17	1.329.725	13,57%	14
Εργασίας	411.553	33,40%	8	902.863	18,72%	9
Μακεδ. - Θράκης	195.877	25,01%	12	340.291	30,94%	6
Κρήτης	192.950	-	-	317.508	-	-
Γενική	162.761	11,60%	21	303.244	15,46%	10
Χίου	102.543	26,15%	9	185.366	11,54%	16
Πειραιώς	93.244	38,71%	5	141.880	51,52%	2
Στεγαστική	87.466	23,42%	13	107.744	25,97%	7
Interbank	86.459	25,94%	10	174.488	22,97%	8
Ευρωπαϊκή	85.940	34,34%	7	161.981	31,93%	5
Εγνατία	67.866	62,91%	3	92.234	13,49%	15
Κεντρ. Ελλάδος	65.440	22,71%	14	113.385	15,04%	11
Αττικής	58.728	-13,13%	18	85.393	14,33%	13
Αθηνών	51.487	12,58%	19	98.084	5,77%	20
ΕΤΕΒΑ	41.057	15,57%	16	2.288	-51,06%	23
Credit Lyonnais	37.984	36,46%	6	29.342	-26,00%	22
Ευρωπ. Λαϊκή	36.659	112,90%	1	93.370	52,23%	1
Δωρική	30.347	70,27%	2	36.919	48,68%	3
ASPIS BANK	21.975	46,52%	4	27.515	14,51%	12

Πηγή: ICAP

ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ - ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Τράπεζα	Σύνολο ενεργητικού 1996 (εκατ. δρχ.)	Μεταβολή σε σχέση με το 1995	Ιερά κατάταξη βάσει % αύξησης του ενεργητικού	Κέρδη προ φόρων 1996 (εκατ. δρχ.)	Μεταβολή σε σχέση με το 1995	Ιερά κατάταξη βάσει % αύξησης των κερδών
Εθνική	8.357.347	8,43%	20	0	-	21
Αγροτική	3.779.280	7,51%	21	13.263	-16,07%	13
Εμπορική	2.961.698	10,92%	16	12.071	-53,98%	15
Alpha Πιστεως	2.742.062	32,08%	5	60.396	18,90%	10
Κτηματική	2.280.560	10,03%	17	36.083	79,83%	2
Ιονική	1.797.012	13,97%	13	2.164	-84,15%	17
Εργασίας	1.111.825	10,03%	18	44.834	19,72%	9
ΕΤΒΑ	740.458	-48,24%	24	-91.380	49,65%	4
Μακεδ. - Θράκης	420.502	32,49%	4	0	-	20
Γενική	375.904	14,33%	12	42	-99,37%	19
Κρήτης	376.691	-	-	-221	-	-
Ευρωπαϊκή	304.564	14,30%	10	4.712	22,51%	7
Χίου	236.392	18,58%	9	2.106	20,00%	8
Interbank	196.487	21,56%	8	1.728	68,91%	3
Πειραιώς	188.295	35,03%	3	3.203	39,02%	5
Κεντρ. Ελλάδος	139.608	14,69%	11	959	-48,13%	14
Ευρωπ. Λαϊκή	130.426	68,75%	1	768	14,16%	12
Στεγαστική	123.756	22,62%	7	3.550	25,90%	6
Εγνατία	114.391	23,39%	6	334	-	-
Credit Lyonnais	112.812	-22,35%	23	963	-	-
Αθηνών	109.996	5,75%	22	-878	-	-
Αττικής	109.891	12,33%	15	177	-86,60%	18
ΕΤΕΒΑ	105.136	13,81%	14	6.865	14,53%	11
Δωρική	54.851	46,31%	2	333	156,15%	1
ASPIS BANK	38.983	9,64%	19	28	-67,06%	16

Πηγή: ICAP

3.2. Οικονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα το 1997

Η Ελληνική οικονομία κινήθηκε και κατά το 1997 στην κατεύθυνση σύγκλισης σύμφωνα με τους στόχους που έχουν τεθεί για τη συμμετοχή της χώρας μας στην οικονομική και νομισματική ένωση των χωρών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Βασικές συνιστώσες της προσπάθειας αυτής ήταν α) η συνέχιση της αντιπληθωριστικής πολιτικής κυρίως μέσω πολιτικής σκληρής δραχμής και β) η μείωση του δημοσίου χρέους και των ελλειμμάτων. Η τελευταία ωστόσο βασίστηκε περισσότερο στην αύξηση της φορολογίας παρά στην μείωση των δημοσίων δαπανών. Υποστήριξη υπήρξε στις διαρθρωτικές αλλαγές (αποτελεσματικότητα του Δημοσίου Φορέα, πάταξη της φοροδιαφυγής, ιδιωτικοποίηση των δημοσίων επιχειρήσεων) που θα βοηθήσουν τη χώρα να αναπτυχθεί με γρηγορότερους ρυθμούς.

Η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού συνεχίστηκε το 1997 αγγίζοντας το στόχο του 4,5% που είχε τεθεί και εθεωρείτο αρκετά φιλόδοξος, για το προηγούμενο έτος. Για το 1998 προβλέπεται περαιτέρω μείωση κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες, στόχος αρκετά δύσκολος. Με σταθερούς ρυθμούς συνεχίστηκε η αύξηση του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (3,5%) σύμφωνα με τη δυναμική που είχε διαφανεί από τα προηγούμενα έτη. Από τους οικονομικούς κλάδους την ταχύτερη ανάπτυξη είχε ο κλάδος των υπηρεσιών, κυρίως στον εμπορικό και τραπεζικό τομέα, ενώ πολύ χαμηλότεροι υπήρξαν οι ρυθμοί ανάπτυξης της βιομηχανικής παραγωγής. Οι ρυθμοί ανάπτυξης αναμένονται ταχύτεροι τα επόμενα χρόνια λόγω της ανάληψης των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, οι οποίοι αποτελούν καταλύτη για την αύξηση των δημοσίων και των ιδιωτικών επενδύσεων.

Το πρωτογενές πλεόνασμα ανέβηκε κατά μια ποσοστιαία μονάδα φθάνοντας στο 3,4% ως ποσοστό του ΑΕΠ, ενώ το δημοσιονομικό έλλειμμα (ορισμός Μάαστριχ) ανήλθε το 1997 στο 4,2% ως ποσοστό του ΑΕΠ. Οι προβλέψεις για το 1998 είναι 4,8% και 2,1% αντίστοιχα.

Απόκλιση της θετικής πορείας της Ελληνικής Οικονομίας υπήρξε μόνο κατά την κρίση του Νοεμβρίου, οπότε οι κλυδωνισμοί στις διεθνείς αγορές (κυρίως στις Ασιατικές) επέφεραν άνοδο των επιτοκίων και αβεβαιότητα στην αγορά των ομολόγων.

Η σταθερή βελτίωση των βασικών μακροοικονομικών μεγεθών της Ελληνικής Οικονομίας που συνεχίστηκε και το 1997 με πτώση του πληθωρισμού στο 4,7% τον Δεκέμβρη 1997, μείωση του ελλείμματος της Γενικής Κυβέρνησης στο 4,0% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος και του δημοσίου χρέους, για πρώτη φορά, στο 108,7% του ΑΕΠ. Το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών φθάνει στο 3,7% του ΑΕΠ.

Η οικονομική πολιτική επικεντρώνεται στην σταδιακή ικανοποίηση των κριτηρίων σύγκλησης που απαιτούνται για την συμμετοχή της χώρας μας στην ΟΝΕ. Στόχος της Κυβέρνησης είναι η ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ το αργότερο μέχρι το 2001 δηλαδή ένα χρόνο πριν από την κυκλοφορία του κοινού Ευρωπαϊκού Νομίσματος, του Ευρώ.

Η πρόοδος που έχει συντελεστεί τα τελευταία έτη είναι αξιοσημείωτη. Στον πίνακα που ακολουθεί απεικονίζεται η σύγκριση μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την πρόοδο που έχει συντελεστεί σε ορισμένους μακροοικονομικούς δείκτες.

Έτσι βλέπουμε ότι ο πληθωρισμός στην Ελλάδα μειώθηκε κατά 14,4 ποσοστιαίες μονάδες και στην Ε.Ε. κατά 2,8 μονάδες, ενώ το δημοσιονομικό έλλειμμα μειώθηκε κατά 8,1 ποσοστιαίες μονάδες στην Ελλάδα ενώ στην ΕΕ κατά 0,9 μονάδες.

Πίνακας 1: Η Ελλάδα σε σχέση με την ΕΕ στη δεκαετία του 1990 (Μεταβολές από το 1990 έως το 1997)		
	Ελλάδα	ΕΕ
Πληθωρισμός (αποπληθωριστής ιδιωτικής κατανάλωσης, %)	-14,4	-2,8
Ανεργία (%)	3,1	3,0
Έλλειμμα Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	-8,1	-0,9

Πηγή: Eurostat, DG II, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Είναι χαρακτηριστικό ότι οι υψηλοί αυτοί ρυθμοί ανάπτυξης συνδέονται με ακόμα πιο υψηλούς ρυθμούς αύξησης των επενδύσεων που, κατά μέσο όρο, είναι υπερδιπλάσιοι των αντίστοιχων ρυθμών στην Ε.Ε. κατά την περίοδο 1994 - 97. Η διαδικασία ανάπτυξης της Ελληνικής οικονομίας προβλέπεται να συνεχιστεί και τα επόμενα τέσσερα με πέντε χρόνια.

Μέχρι τον Οκτώβριο του 1997 η βελτίωση των μακροοικονομικών μεγεθών και ειδικότερα η επιβράδυνση του πληθωρισμού οδήγούσε και σε χαμηλά ονομαστικά και πραγματικά επιτόκια, τα οποία σε συνδυασμό με τα υψηλά κέρδη ανά μετοχή, είχαν ως αποτέλεσμα την εντυπωσιακή αύξηση του όγκου των συναλλαγών στο Χρηματιστήριο. Στο τέλος Οκτώβρη η κρίση στην Ν.Α. Ασία οδήγησε πολλούς ξένους επενδυτές να προβούν σε πωλήσεις Ελληνικών μετοχών και ομολόγων και να μεταφέρουν τα κεφάλαιά τους εκτός Ελλάδας, πιέζοντας έτσι τις τιμές των τίτλων προς τα κάτω. Έτσι αυξήθηκαν τα επιτόκια και ασκήθηκε πίεση στην ισοτιμία της δραχμής. Η Τράπεζα της

Ελλάδος αντέδρασε, ανεβάζοντας τα βραχυπρόθεσμα επιτόκια, προκειμένου να στηρίξει την δραχμή και να διατηρήσει ανέπαφη την αντιπληθωριστική πολιτική της.

Κατά την διάρκεια του έτους 1997, οι επενδυτές, μετέφεραν καταθέσεις τους από τραπεζικούς λογαριασμούς και τις τοποθέτησαν στις αγορές χρήματος και σε αμοιβαία κεφάλαια σταθερού εισοδήματος. Τα αμοιβαία κεφάλαια διπλασίασαν το ενεργητικό τους, από 3,8 τρισ. δρχ. που ήταν στο τέλος του 1996 σε 7,3 τρισ. δρχ. στο τέλος του 1997. Το εν λόγω ποσό αντιστοιχεί περίπου στο 44% του συνόλου των ιδιωτικών δραχμικών καταθέσεων στις Τράπεζες και στους ειδικούς πιστωτικούς οργανισμούς και στο 21% περίπου του ΑΕΠ.

Στο έτος 1997, επίσης, άρχισε η εφαρμογή των Κοινοτικών Οδηγιών 93/6/ΕΟΚ και 93/22/ΕΟΚ. Η Πρώτη Οδηγία για την Κεφαλαιακή Επάρκεια απαιτεί επιπλέον κεφάλαια για την ανάληψη κινδύνων αγοράς από τις Τράπεζες. Η Δεύτερη Οδηγία επιβάλλει και στις επενδυτικές εταιρείες τους ίδιους κανονισμούς που ορίζει η Δεύτερη Τραπεζική Οδηγία, για τον Τραπεζικό τομέα, δηλαδή ελεύθερη είσοδο στις χρηματοπιστωτικές αγορές της Ε.Ε. και υποχρέωση για ελάχιστο αρχικό κεφάλαιο. Πολλές Ελληνικές Τράπεζες ανταποκρίθηκαν στις επιπρόσθετες κεφαλαιαγορές απαιτήσεις, αυξάνοντας το μετοχικό τους κεφάλαιο (συνολικά 203,8 δεσ. δρχ.) Οι χρηματιστηριακές εταιρείες αύξησαν επίσης την κεφαλαιακή τους βάση και επιδίωξαν στρατηγικές συμμαχίες με άλλα χρηματοοικονομικά ιδρύματα που διέθεταν ισχυρή κεφαλαιακή βάση.

3.3. Χρηματοοικονομική ανάλυση της Ε.Τ.Ε. κατά το 1997

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, στο πλαίσιο της στρατηγικής εκσυγχρονισμού και αναδιάρθρωσής της σε επίπεδο Ομίλου, έχει θέσει σε εφαρμογή μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα που καλύπτει την περίοδο 1996 - 2000. Η πρώτη φάση (1996 - 1997) επικεντρώνεται στην κεφαλαιακή ενίσχυσή της και την εξυγίανση του ισολογισμού της, ενώ η δεύτερη (1997 - 2000), που άρχισε ήδη να εφαρμόζεται σταδιακά και θα συνεχιστεί με μεγαλύτερη ένταση στοχεύει κυρίως στην ενίσχυση των πηγών κερδοφορίας της.

Προκειμένου η Τράπεζα να ενισχύει την κεφαλαιακή της βάση προέβη, μέσω της θυγατρικής της WBG Finance PLC, στην έκδοση ομολογιακού δανείου μειωμένης εξασφάλισης ύψους 200 εκατ. δολάρια τον Ιούνιο του 1997 καθώς και σε αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου, μέσω εξάσκησης του δικαιώματος προτίμησης από τους ήδη υπάρχοντες μετόχους - κατά 80.370 εκατ. δραχμές τον Νοέμβρη του ίδιου έτους.

Το σύνολο του ενεργητικού της Τράπεζας αυξήθηκε κατά 17,3% και ανήλθε σε 9.802.976 εκτ. δρχ. έναντι 8.357.347 εκατ. το 1996 και 7.707.427 εκατ. το 1995. Αύξηση παρουσιάζει το ποσοστό του ενεργητικού που κατέχουν οι ομολογίες και άλλοι τίτλοι σταθερής απόδοσης καθώς και τα κρατικά αξιόγραφα. Αντίθετα μείωση παρουσιάζουν τα ποσοστά του ταμείου των διαθεσίμων στην Κεντρική Τράπεζα, των απαιτήσεων κατά πελατών και των απαιτήσεων κατά πιστωτικών ιδρυμάτων. Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνονται αυτές οι αυξομειώσεις.

Πίνακας IV. 1
ΔΙΑΦΥΡΩΣΗ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΤΕ (%)

	1997	1996	1995
Ενεργητικό			
Ταμείο και Διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα*	14,65%	19,97%	17,68%
Κρατικά και άλλα Αξίόγραφα δεκτά για επαναχρηματοδότηση από την Κεντρική Τράπεζα*	1,26%	0,43%	1,05%
Απαιτήσεις κατά Πιστωτικών Ιδρυμάτων*	13,31%	14,94%	14,26%
Απαιτήσεις κατά πελατών*	21,75%	22,93%	22,27%
Ομολογίες και Άλλοι Τίτλοι Σταθερής Απόδοσης*	37,61%	31,32%	33,75%
Μετοχές και Άλλοι Τίτλοι Μεταβλητής Απόδοσης	0,50%	1,15%	0,97%
Συμμετοχές σε μη-Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις	0,88%	0,92%	1,67%
Συμμετοχές σε Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις	2,74%	2,53%	2,83%
Άυλα Πάγια Στοιχεία	0,06%	0,06%	0,06%
Ενσώματα Πάγια Στοιχεία	0,77%	0,86%	0,82%
Λοιπά Στοιχεία Ενεργητικού	4,93%	3,97%	3,72%
Προπληρωμένα Εξόδα και Εσοδα Εισπρακτέα	1,54%	0,93%	0,92%
Σύνολο Ενεργητικού	100,00%	100,00%	100,00%
Σύνολο Ενεργητικού (εκατ. δραχμές)	9.802.976	8.357.347	7.707.427
Παθητικό			
Υποχρεώσεις προς Πιστωτικά Ιδρύματα**	10,35%	8,08%	7,19%
Υποχρεώσεις προς Πελάτες**	83,33%	85,13%	84,37%
Υποχρεώσεις από Πιστωτικούς Τίτλους**	0,88%	1,23%	1,34%
Λοιπά Στοιχεία Παθητικού	0,81%	2,09%	2,35%
Προεισπραγμένα Εσοδα και Πληρωτέα Εξόδα	0,95%	1,02%	1,48%
Προβλέψεις για Κινδύνους και Βάρη	0,06%	0,11%	0,12%
Κρατήσεις για Κεφάλαιο Γενικών Τραπεζικών Κινδύνων	0,00%	0,00%	0,00%
Μειωμένης Εξασφάλισης Στοιχεία Παθητικού**	0,57%	0,00%	0,00%
Μετοχικό Κεφάλαιο (Καταβεβλημένο)	1,34%	1,05%	1,14%
Διαφορά από την Έκδοση Μετοχών Υπέρ το Άρτιο	1,00%	0,33%	0,35%
Αποθεματικό	0,13%	0,14%	0,15%
Ειδικό Αποθεματικό	0,58%	0,82%	1,51%
Υπόλοιπο εις Νέο	0,00%	0,00%	0,00%
Σύνολο Παθητικού	100,00%	100,00%	100,00%
Σύνολο Παθητικού (εκατ. δραχμές)	9.802.976	8.357.347	7.707.427
* Τοκοφόρα Στοιχεία Ενεργητικού. Το σύνολο των Τοκοφόρων Στοιχείων Ενεργητικού ήταν 8.682.473 εκατ. δραχμές για το 1997, 7.487.326 εκατ. το 1996 και 6.680.092 εκατ. το 1995.			
** Τοκοφόρα Στοιχεία Παθητικού. Το σύνολο των Τοκοφόρων Στοιχείων Παθητικού ήταν 9.325.619 εκατ. δραχμές το 1997, 7.893.025 εκατ. το 1996 και 7.159.472 εκατ. το 1995.			

Από τον προηγούμενο πίνακα, βλέπουμε ότι οι υποχρεώσεις προς πελάτες κατέχουν το μεγαλύτερο τμήμα επί του συνόλου του παθητικού με σχεδόν σταθερό ποσοστό το οποίο ανήλθε σε 83,3% το 1997, έναντι 85,1% το 1996 και 84,4% το 1995.

Το σύνολο των υποχρεώσεων προς πελάτες παρουσίασε σημαντική αύξηση κατά 14,8% το 1997 έναντι του προηγούμενου έτους (1996: 9,4%). Βασικό παράγοντα για την εξέλιξη αυτή αποτελούν οι καταθέσεις πελατών του δικτύου εσωτερικού, οι οποίες καταλαμβάνουν το κυριότερο τμήμα των υποχρεώσεων της Τράπεζας προς πελάτες. Οι καταθέσεις αυτές αποτελούν το 95% του συνόλου των υποχρεώσεων και αυξήθηκαν κατά 14,6% το 1997. Οι καταθέσεις εξωτερικού, στο ίδιο διάστημα, παρουσίασαν αύξηση κατά 41,1%.

Λόγω της σημαντικής αύξησης του ενεργητικού της Τράπεζας, η συμμετοχή των ιδίων κεφαλαίων της παρουσίασε σχετικά μικρή αύξηση (3,1% το 1997). Η εξέλιξη των ιδίων κεφαλαίων παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας IV. 16
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ
(ποσά σε εκατ. δραχμές)

	1997	1996	1995
Μετοχικό Κεφάλαιο (Καταβεβλημένο)	130.972	87.914	87.914
Διαφορά από την Έκδοση Μετοχών υπέρ το Άρτιο	98.348	27.179	27.179
Αποθεματικά			
Τακτικό	11.452	10.237	10.237
Εκτακτο	1.232	1.232	1.232
Ειδικά Αποθεματικά	57.123	68.330	116.546
	69.807	79.799	128.015
Αποτελέσματα εις Νέο	10	0	3
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	299.137	194.892	243.111

Ο Όμιλος της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος στον ενοποιημένο του ισολογισμό περιλαμβάνει 28 Τράπεζες και εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο χρηματοπιστωτικό τομέα. Οι εργασίες και τα αποτελέσματα του Ομίλου της Εθνικής Τράπεζας συνέχισαν την ανοδική τους πορεία και κατά την χρήση του 1997. Το συνολικό ύψος του ενοποιημένου ισολογισμού, μαζί με τους λογαριασμούς τάξεως, διαμορφώθηκε στις 31 Δεκεμβρίου 1997 στο ποσό των 26.450.371 δρχ. έναντι 19.407.293 την αντίστοιχη ημερομηνία του 1996 παρουσιάζοντας αύξηση κατά 36,4%.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος έχει ξεκινήσει απ' το 1996 την εφαρμογή μιας στρατηγικής ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού με μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, της οποίας η πρώτη φάση έχει σχεδόν ολοκληρωθεί. Βασικός άξονας της στρατηγικής αυτής είναι η αναβάθμιση του Ομίλου της, μέσα από την εκλογίκευση της διάρθρωσής του, τον αποτελεσματικότερο έλεγχο και την αύξηση της λειτουργικής αποτελεσματικότητας, καθώς και το συντονισμό της δραστηριότητας για την αριστοποίηση των αποτελεσμάτων σε επίπεδο Ομίλου. Οι θετικές συνέπειες των προσπάθειών, που έγιναν αισθητές στα αποτελέσματα ήδη από την προηγούμενη χρήση, συνεχίστηκαν και μέσα στο 1997 αποδεικνύοντας τον ορθότητα των επιλογών.

Τα θετικά αποτελέσματα των επιλογών φαίνονται στον 156^ο Ισολογισμό της Ε.Τ.Ε., στις 31 Δεκέμβρη 1997 και στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεων.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.

4ος ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1997
ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΠΟΥ ΑΝΗΚΟΥΝ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

(Ποσά σε χιλιάδες δραχμές)

A.M.A.E. 6062/06/B/86/01

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	1997	1996
1. Ταμεία και Διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	2.058.197.635	2.306.796.342
2. Κρατικά και άλλα αξιόγραφα δεκτά για επαναχρηματοδότηση από την Κεντρική Τράπεζα	169.383.814	57.577.460
α. Κρατικά και εξομοιούμενα προς αυτά αξιόγραφα.	169.383.814	57.577.460
3. Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	1.480.461.629	1.431.401.880
α. Όφειλες	30.250.197	33.460.548
β. Λοιπές απαιτήσεις	1.450.211.432	1.397.941.332
4. Απαιτήσεις κατά πελατών	3.744.463.786	3.402.741.377
Μείον: Προβλέψεις	223.504.607	180.977.608
5. Ομολογίες και άλλοι τίτλοι σταθερής αποδόσεως	4.558.460.526	3.242.965.801
α. Εκδόσεως Δημοσίου	4.251.065.188	3.037.398.018
β. Άλλων εκδοτών	307.395.338	205.567.783
6. Μετοχές και άλλοι τίτλοι μεταβλητής αποδόσεως	87.099.551	120.884.632
7. Συμμετοχές σε μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις	108.373.823	86.059.649
8. Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	68.684.154	61.085.030
9. Άυλα πάγια στοιχεία	9.314.273	7.482.204
α. Εξόδα ιδρύσεως και Πρώτης εγκαταστάσεως	305.289	752.265
β. Φήμη και Πελατεία	979.294	25.478
γ. Λοιπά άυλα πάγια στοιχεία	12.983.235	10.636.598
Μείον: Αποσβέσεις άυλων παγίων στοιχείων	(5.013.525)	(3.932.137)
10. Ενσώματα πάγια στοιχεία	148.936.098	142.937.708
α. Γήπεδα - Οικόπεδα	66.939.910	65.837.039
β. Κτίρια - εγκαταστάσεις κτιρίων	86.137.368	29.420.533
Μείον: Αποσβέσεις κτιρίων - εγκαταστάσεων κτιρίων	(56.716.835)	(52.144.867)
γ. Έπιπλα, ηλεκτρονικός και λοιπός εξοπλισμός	56.395.329	23.098.405
Μείον: Αποσβέσεις επίπλων, ηλεκτρ. & λοιπού εξοπλισμού	(33.298.924)	(27.662.306)
δ. Λοιπά ενσώματα πάγια στοιχεία	34.641.280	22.473.773
Μείον: Αποσβέσεις λοιπών ενσώματων παγίων	(12.167.507)	(9.033.512)
ε. Ακινήτοποιήσεις υπό κατασκευή και προκαταβολές	7.005.477	7.006.927
12. Ίδιες μετοχές	8.899.679	2.561.699
13. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	721.850.701	355.492.040
14. Προπληρωμένα έξοδα και έσοδα εισπρακτέα	223.664.256	122.041.100
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	13.164.285.318	11.159.049.314

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΚΤΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

	1997	1996
1. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις	1.331.521.792	1.164.215.622
α. Από αποδοχή και οπισθογράφηση τίτλων	13.723.540	445.666
β. Από εγγυήσεις και υπέγγυα υπέρ τρίτων στοιχείων ενεργητικού	1.317.798.252	1.163.769.956
2. Υποχρεώσεις που απορρέουν από πράξεις προσωρινής εκχωρήσεως	91.382.415	125.841.908
3. Λοιποί λογαριασμοί τάζεως	11.883.541.228	6.958.186.655
α. Δικαιούχοι αλλότριων περιουσιακών στοιχείων	1.309.500.195	957.523.087
β. Υποχρεώσεις από αμφοτεροβορείς συμβάσεις	8.111.132.810	4.553.913.057
γ. Πιστωτικοί λογαριασμοί πληροφοριών	2.462.908.223	1.446.750.511
ΣΥΝΟΛΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΤΑΞΕΩΣ	13.306.445.435	8.248.244.185

ΕΘΝΙΚΟ	1997	1996
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	1.745.873.225	1.203.989.981
α. Όψεως	80.203.477	20.794.340
β. Προθεσμίας και με προειδοποίηση	1.665.674.749	1.183.195.641
Υποχρεώσεις προς πελάτες	10.222.717.635	9.038.051.082
α. Καταθέσεις	10.030.275.248	8.938.153.991
β. Άλλες υποχρεώσεις:	138.795.737	93.816.630
βα. Όψεως	117.598.904	74.191.789
ββ. Προθεσμίας και με προειδοποίηση	21.196.833	19.624.841
γ. Πράξεις προσωρινής εκχώρησης χρεογράφων	53.646.650	6.080.461
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	129.463.325	99.608.017
α. Ομολογίες	14.718.618	21.502.032
β. Άλλοι πιστωτικοί τίτλοι	114.744.708	78.105.985
Λοιπά στοιχεία παθητικού	434.791.274	339.330.536
Προεισπραγμένα έσοδα και πληρωτέα έξοδα	138.405.291	120.592.291
Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη	13.773.841	16.726.823
α. Προβλέψεις για συνταξίες προσωπικού και παρόμοιες υποχρεώσεις	3.876.353	3.346.526
β. Προβλέψεις για φόρους	4.826.520	9.315.152
γ. Άλλες προβλέψεις	5.070.968	4.065.145
Α. Κρατήσεις για κεφάλαια γενικών τραπεζικών κινδύνων	2.325.556	2.691.206
Μειωμένης εξασφάλισης στοιχεία Παθητικού	56.064.371	0
Σύνολο Υποχρεώσεων	12.743.419.560	10.820.989.936
Ι. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ		
Ι. Μετοχικό Κεφάλαιο (Καταβλημένο)	130.971.523	87.914.353
Ι. Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	92.347.605	27.178.792
Ι. Αποθεματικά	63.339.452	56.428.919
α. Τακτικό Αποθεματικό	17.576.093	14.782.202
β. Ειδικά Αποθεματικά	14.992.454	14.822.593
γ. Αφορολόγητα Αποθεματικά Ειδικών Διαταξών Νομών	31.270.905	26.824.124
1. Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας περιουσιακών στοιχείων	37.537.493	49.517.721
2. Αποτελέσματα εις νέο	11.960.339	(4.318.087)
α. Υπόλοιπα κερδών (ζημιών) χρήσεως εις νέο	11.733.806	(4.538.759)
β. Υπόλοιπα από αναπροσαρμογές λόγω ενοποιήσεως	227.033	220.672
3. Διαφορές ενοποίησης	(73.222.142)	(35.180.661)
4. Δικαιώματα μειοψηφίας	79.861.234	70.980.748
5. Ομολογιακό δάνειο υποχρεωτικά μετοτρέψιμο (Ν.244/96)	71.469.744	85.537.593
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	420.865.753	338.059.378
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	13.164.285.313	11.159.049.314

Ειδικώς: Α) Στην ενοποίηση περιλαμβάνονται μαζί με την ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. και οι εξής εταιρείες του χρηματοπιστωτικού τομέα: 1) Atlantic Bank of New York 2) que Nationale de Grèce (France) 3) National Bank of Greece (Canada) 4) The South African Bank of Athens Ltd 5) Εθνική Τράπεζα (Κυπρίου) ΛΤΔ 6) Εθνική Κτηματαίικη Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. 7) Εθνική Τράπεζα Επενδύσεων Βιομηχανικής Αναπτύξεως Α.Ε. 8) Εθνική Εταιρεία Επενδύσεων Χωροφυλακίου Α.Ε. 9) Εθνική Χρηματοπιστωτική Α.Ε. 10) "Διεθνική" Εταιρεία Διαχειρίσεως Αμοιβαίων Κεφαλαίων Α.Ε. 11) "Εθνοfact" Εθνική Ανώνυμη Εταιρεία Επιχειρηματικών Απαιτήσεων 12) Ανώνυμος Εταιρεία Βιομηχανικών, Τουριστικών, Εμπορικών και νδυτικών δραστηριοτήτων Α.Ε. 13) "Εθνική" Ανώνυμη Εταιρεία Διαχειρίσεως Αμοιβαίων Κεφαλαίων 14) Κτηματαίικη Επενδύσεων και Διαφνημίσεων Ανώνυμη Εταιρεία 15) Κτηματαίικη Ανώνυμος Εταιρεία Διαχειρίσεως Αμοιβαίων Κεφαλαίων 16) Έψλον Πληροφορική Ανώνυμη Εμπορική και Βιομηχανική Εταιρεία 17) Έψλον Κεφαλαίου Ανώνυμη Εταιρεία Διαχειρίσεως Ενεργειών και Παθητικού 18) Εθνική Κεφαλαίου Α.Ε. Ανώνυμη Εταιρεία Διαχειρίσεως Ενεργητικού και Παθητικού 19) Εθνική Ανώνυμος Εταιρεία Διοικήσεως και Οργανώσεως 20) Εθνική Μετοχική Συμβουλευτική Α.Ε. 21) Εθνική Λιγνίτη Α.Ε. Ανώνυμος Εταιρεία Χρηματοδοτικών Μισθώσεων 22) Ελληνική Εφοβλιστική Εταιρεία Επενδύσεων Α.Ε. 23) Εθνική Αναπτυξιακή Εταιρεία Βορείου Ελλάδος Α.Ε. 24) Worthington Limited Partnership 25) Κτηματαίικη Κεφαλαίου Ανώνυμη Εταιρεία Διαχειρίσεως Ενεργητικού και Παθητικού 26) Ν Β G. International Limited 27) G. Finance plc. Β) Η τελευταία αναπροσαρμογή, με βάση το Ν. 2065/92, της αξίας των αμνητων έγινε στη χρήση 1996. Γ) Αναμρφωθηκαν αρχικα στατεια του Ενεργητικού και Παθητικού της προηγούμενης χρήσεως για να είναι συγκρίσιμα με τα αντίστοιχα της τρέχουσας χρήσεως

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

	1997		1996	
Εσοδα και εξομοιούμενα έσοδα		1.207.292.593		1.078.447.448
Τόκοι τίτλων σταθερής αποδόσεως	454.477.866		375.172.476	
Τοκιοί τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	<u>752.814.727</u>		<u>703.274.972</u>	
Εξοδα:				
Εσοδα και εξομοιούμενα έξοδα		991.872.115		911.505.105
Εξοδα από τίτλους		215.420.478		166.942.343
Εσοδα από μετοχές και άλλους τίτλους μεταβλητής αποδόσεως	3.549.420		3.944.696	
Εσοδα από συμμετοχές σε συμμετοχικοί ενδασφύροντος επιχειρήσεις	266.999		472.658	
Εσοδα από συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	<u>2.247.542</u>		<u>3.170.558</u>	
Εξοδα προμηθειών		<u>128.679.267</u>		<u>111.911.466</u>
		134.743.228		119.499.378
		350.163.706		286.441.721
Εξοδα προμηθειών		<u>9.636.202</u>		<u>2.728.599</u>
		340.527.004		283.713.122
Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων από έσοδα εκμεταλλεύσεως	85.713.743		44.407.649	
		<u>38.888.413</u>		<u>28.831.587</u>
		124.602.156		73.239.236
		465.129.160		356.952.358
Εξοδα:				
Εξοδα διοικήσεως		241.982.115		221.280.914
Δαπάνες προσωπικού		182.148.155		167.454.359
Μισθοί & ημερομίσθια	120.260.283		109.704.367	
Επιβαρύνσεις κοινωνικής φύσεως για συντάξεις	44.285.672		41.353.628	
Λοιπές επιβαρύνσεις	17.602.200		16.396.364	
Άλλοι έργοι διακρίσεων		57.833.960		53.820.555
Φόροι - Τέλη	9.247.715		8.183.857	
Παροχές Τρίτων	20.524.342		17.993.684	
Λοιπά διάφορα έξοδα & αμοιβές τρίτων	<u>30.061.903</u>		<u>27.649.014</u>	
Μείον:		223.147.045		135.671.444
Προσβέσεις παγίων στοιχείων		23.810.957		16.762.496
Από έξοδα εκμεταλλεύσεως		4.048.428		3.183.112
Παροχές προσαρμογής αξίας απαιτήσεων και προβλέψεις για ανεχόμενες υποχρεώσεις		<u>114.709.679</u>		<u>71.748.679</u>
		142.569.064		91.694.287
		30.577.981		43.977.157
Εκτακτα έσοδα	15.375.492		10.272.783	
Εκτακτα έξοδα	(10.704.113)		(3.462.710)	
Εκτακτα αποτελέσματα	<u>3.820.908</u>		<u>4.721.131</u>	
Εκτακτά κέρδη χρήσεως (Προ φόρων εισοδήματος)		89.070.258		55.508.361
Μείον: Φόροι		(29.482.724)		(18.771.382)
Εκτακτά Κέρδη Χρήσεως (Μετά από φόρους)		59.587.534		36.736.979
Μείον: Αναλογία Μειοψηφίας στα μετά από φόρους κέρδη		(14.289.455)		(17.624.739)
Εκτακτά Κέρδη Ομίλου ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ				
ΕΝ ΉΣ ΕΛΛΑΔΟΣ		<u>45.298.079</u>		<u>19.112.240</u>

Αθήνα, 24 Μαρτίου 1998

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΒΑΣ. ΚΑΡΑΪΤΣΑΙΟ ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΝΙΚ. ΠΑΝΤΑΛΑΚΗΣΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡΗΣΤ. ΚΟΣΜΑΙ

3.4. Ε.Τ.Ε. Προοπτικές για το 1998

Το 1998 θα αποτελέσει και αποτελεί, πράγματι, πρόκληση για την οικονομική πολιτική λόγω των αυστηρών δημοσιονομικών στόχων, των φιλόδοξων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και του δύσκολου έργου της συγκράτησης των πληθωριστικών πιέσεων αμέσως μετά την υποτίμηση. Η αγορά θα παρακολουθεί από κοντά τις σχετικές προσπάθειες και θα μπορούσε εύκολα να τιμωρήσει οποιαδήποτε χαλάρωση στην εφαρμογή του προγράμματος ή αντίθετα, να επιβραβεύσει τη συνεπή εφαρμογή του.

Το Ελληνικό τραπεζικό σύστημα παρουσιάζει σήμερα αρκετές ιδιαιτερότητες σε σχέση με αυτό των υπολοίπων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Καταρχήν η κυριαρχία τριών μεγάλων κρατικών Τραπεζών (Εθνική, Εμπορική, Ιονική) προσδίδει στην αγορά ολιγοπωλιακά χαρακτηριστικά. Επιπλέον στην χώρα μας, ο αριθμός των κατοίκων ανά τραπεζικό κατάστημα είναι πολύ υψηλός, ενώ οι ανά κάτοικο καταθέσεις είναι οι χαμηλότερες στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Οι συνθήκες που θα επικρατούν στην Ελληνική τραπεζική αγορά τα επόμενα χρόνια προβλέπονται έντονα ανταγωνιστικές. Οι Τράπεζες που θα επιβιώσουν και θα κυριαρχήσουν τελικά θα είναι οι πιο αποδοτικές και αποτελεσματικές. Συνήθως, βασική προϋπόθεση για να επιτευχθούν αυτά τα δύο χαρακτηριστικά είναι η εξειδίκευση σε συγκεκριμένους τομείς.

Η συμμετοχή της χώρας μας στην ΟΝΕ θα επιφέρει σημαντικές μεταβολές στον τραπεζικό τομέα. Η ενοποίηση της αγοράς χρήματος και κεφαλαίου θα επιτρέψει σε όλα τα χρηματοοικονομικά ιδρύματα των χωρών που συμμετέχουν στην Νομισματική Ένωση να επεκτείνουν τη δραστηριότητά τους σε όλες τις χώρες. Εκτιμάται πάντως ότι για μια περίοδο 5 -10 ετών

δραστηριότητες όπως η καταναλωτική και στεγαστική πίστη θα παραμείνουν υπό την έλεγχο των τοπικών Τραπεζών.

Κατά τους δύο πρώτους μήνες του 1998 εκδηλώθηκαν πιέσεις στην αγορά συναλλάγματος καθώς η αγορά περίμενε ότι είναι πιθανόν να υποτιμηθεί η δραχμή, πριν από την ένταξή της στο ΜΣΙ, όπως προβλέπεται από τη συνθήκη του Μάαστριχ. Οι Ελληνικές νομισματικές αρχές, αντιλαμβανόμενες ότι δεν μπορούσαν να συνεχίσουν επί μακρόν την αντιμετώπιση των πιέσεων στην δραχμή, μέσω υψηλότερων ονομαστικών και πραγματικών επιτοκίων αποφάσισαν με μια αιφνιδιαστική κίνηση κατά την διάρκεια του Σαββατοκύριακου (14 -15 Μαρτίου) να εντάξουν τη δραχμή στο ΜΣΙ, από την Δευτέρα 16 Μαρτίου 1998. Η κεντρική ισοτιμία της δραχμής καθορίστηκε σε 1 ECU = 357 δραχμές, που είναι κατά 13,8% ανώτερο από την τιμή κλεισίματος της αμέσως προηγούμενης Παρασκευής. Η συμμετοχή της δραχμής στο ΜΣΙ σηματοδότησε τη θετική στάση των χωρών της Ε.Ε. σχετικά με τη μελλοντική Ελληνική συμμετοχή στην ΟΝΕ και αποτέλεσε ένα σοβαρό βήμα για την βελτίωση της αξιοπιστίας των προσπαθειών σύγκλισης.

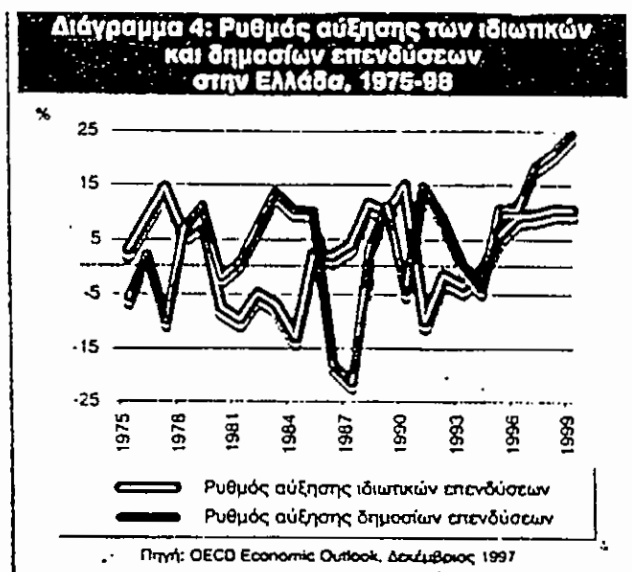
Πράγματι, αμέσως μετά την είσοδο της δραχμής στο ΜΣΙ, που συνοδεύτηκε από δηλώσεις για διορθωτικές αλλαγές, οι αγορές χαιρέτησαν την είσοδο της δραχμής στο ΜΣΙ και την υποτίμησή της. Η αβεβαιότητα ως προς την ισοτιμία της, που αποτελούσε ως εκείνη την στιγμή σημαντικό παράγοντα κινδύνου, είχε επιτέλους εξαλειφθεί και διαφαινόταν σαφώς προοπτική σημαντικά χαμηλότερων επιτοκίων. Την επόμενη μέρα τα επιτόκια μειώθηκαν στην αγορά χρήματος κατά περισσότερο από 120 μονάδες βάσης ενώ στην αγορά ομολόγων οι αποδόσεις έπεσαν κατά 200 μονάδες βάσης. Το Χρηματιστήριο βελτιώθηκε απότομα κατά 7,3% με τις τιμές των μετοχών

για τις περισσότερες εταιρείες να φθάνουν στο ανώτατο ημερήσιο όριο αύξησης του 8%.

Η Ελληνική Κυβέρνηση και η Ε.Τ.Ε. διαβεβαίωσαν τις υπόλοιπες χώρες - μέλη της Ε.Ε. ότι θα έπαιρναν όλα τα αναγκαία μέτρα για την εξασφάλιση του στόχου του 2,4% του δημοσιονομικού ελλείμματος ως ποσοστό του ΑΕΠ το 1998 και για την μείωσή του σε 2,1% το 1999. Επίσης η Κυβέρνηση δεσμεύτηκε να παρουσιάσει, όσο το δυνατόν συντομότερα, ένα αναθεωρημένο πρόγραμμα σύγκλισης, το οποίο να αντανakλά τα νέα δεδομένα σχετικά με τη συναλλαγματική ισοτιμία της δραχμής και να επεκτείνει το χρονικό του ορίζοντα. Βασικός παράγοντας για την επίτευξη αυτού του στόχου είναι ο τομέας των ιδιωτικών και των δημοσίων επενδύσεων στην Ελλάδα.

3.5. Επενδύσεις: Ρυθμός αύξησης και κίνητρα αυτών

Ο βασικός προωθητικός παράγοντας της οικονομικής ανάπτυξης κατά το 1997 ήταν η Επενδυτική δραστηριότητα. Ιδιαίτερα σημαντική ήταν η συμβολή των δημοσίων επενδύσεων, που αυξήθηκαν κατά 18,2%. Η επιτάχυνση του ρυθμού αύξησης των δημοσίων επενδύσεων από 10,3% το 1996 σε 18,2% το 1997 οφείλεται στο γεγονός ότι τα μεγάλα δημόσια έργα έχουν ήδη εισέλθει στο στάδιο της «ωρίμανσης». Οι ιδιωτικές επενδύσεις σημειώνουν και αυτές αύξηση κατά 9,4%, ποσοστό που είναι το υψηλότερο κατά την περίοδο μετά το 1990.

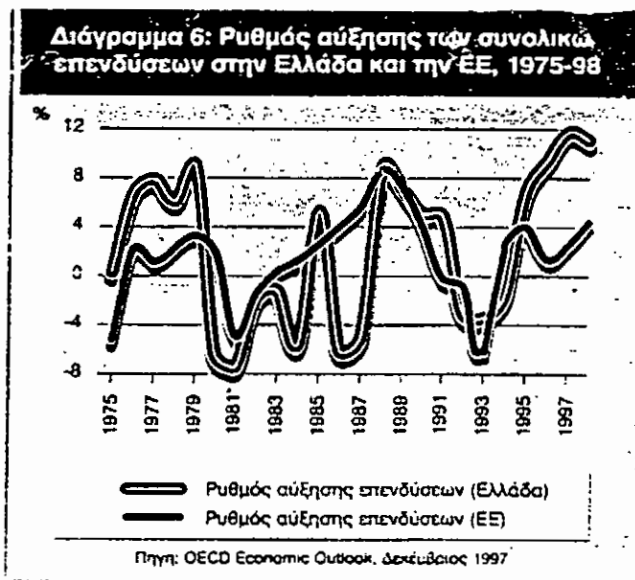

Η αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων αντικατοπτρίζει την ανάκαμψη των επενδύσεων σε κατοικίες από το 1996 ενώ η συνεχιζόμενη ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας εξηγείται από το φθίνον χρηματοπιστωτικό κόστος και τις χαμηλές τιμές των εισαγομένων πρώτων υλών. Η ενισχυμένη εμπιστοσύνη, συνοδευόμενη και με αυξημένες εισφορές κοινοτικών πόρων, αναμένεται να διατηρήσει την επενδυτική δυναμική και στη διάρκεια του 1998. Η ενισχυμένη δημόσια επενδυτική δραστηριότητα (20,6%) αναμένεται να συνοδευτεί από σημαντική ιδιωτική επενδυτική δραστηριότητα (10,9%) με αποτέλεσμα η συνολική επένδυση να αυξηθεί έως και 13%.

Η επενδυτική δραστηριότητα στα επόμενα χρόνια θα επηρεαστεί από τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών αγώνων στην Αθήνα το 2004. Σύμφωνα με τον προϋπολογισμό για τους Ολυμπιακούς Αγώνες, οι συνολικές δαπάνες εκτιμώνται σε USD 1,89 δισ. (περίπου 1,5% του τρέχοντος Α.Ε.Π.). Οι δαπάνες δεν είναι ιδιαίτερα διογκωμένες, διότι τμήμα της υποδομής που είναι απαραίτητη για τη διεξαγωγή των αγώνων, βρίσκεται ήδη στο στάδιο της κατασκευής. Αναμένονται ευνοϊκές επιπτώσεις στις επενδύσεις, την απασχόληση και την ανάπτυξη, με την προϋπόθεση ότι θα αντιμετωπισθούν

με επιτυχία τα προβλήματα που σχετίζονται με το σχεδιασμό, την οργάνωση, τη διαχείριση και το σύστημα ελέγχου των δαπανών.

Η συμβολή των κοινοτικών πόρων στην επενδυτική δραστηριότητα στην Ελλάδα είναι σημαντική. Η υλοποίηση των δύο διαδοχικών Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης (το δεύτερο λήγει το 1999) οδήγησε σε υψηλότερους επενδυτικούς ρυθμούς στην Ελλάδα από ό,τι στην Ε.Ε. στη διάρκεια της περιόδου μετά το 1990.

Η διαφορά στους ρυθμούς αύξησης των επενδύσεων είναι πιο αξιοσημείωτη μετά το 1995 όταν εισήχθη το δεύτερο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.

Όσο αφορά τις ιδιωτικές επενδύσεις στην Ελλάδα ναί μεν παρουσιάζουν αύξηση αλλά απέχουν πολύ απ' το να θεωρηθούν αρκετές για να «σηκώσουν» από μόνες τους το «βάρος» της ανάπτυξης της χώρας.

Για να γίνει αυτό είναι απαραίτητο να δοθούν κίνητρα για την αύξηση αυτών. Πρώτο και καλύτερο είναι να καταργηθούν τα αντικίνητρα που έχει δημιουργήσει το Δημόσιο στα χρόνια της παντοδυναμίας του και ειδικότερα αυτό της κρατικής γραφειοκρατίας. Επίσης πρέπει να υπάρξει δημιουργία

υποδομών που θα δίνουν προοπτική και να διευκολύνουν τις ιδιωτικές επενδύσεις. Πρέπει να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα των Ελληνικών επιχειρήσεων, χωρίς να δημιουργεί ένα κρατικό θερμοκήπιο, που θα συντηρεί τις αδυναμίες του παρελθόντος. Τέλος πρέπει το Κράτος να θεσπίσει ευνοϊκούς φορολογικούς νόμους που θα ευνοούν και θα ωθούν τις ιδιωτικές επενδύσεις.

Πέρα όμως από τις ιδιωτικές επενδύσεις βαρύτατη σημασία έχουν, για την Ελληνική οικονομία, οι ξένες επενδύσεις και τα κίνητρα που πρέπει να δοθούν σε αυτές έτσι ώστε να αυξηθούν. Τα κίνητρα αυτά περιγράφονται σε δύο αναπτυξιακούς νόμους και έχουν ως στόχο να προωθήσουν την ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη της εθνικό επίπεδο, μέσω της ενίσχυσης της περιφερειακής ανάπτυξης.

Δύο εναλλακτικά πακέτα κινήτρων παρέχονται:

- 1) Επιχορηγήσεις διαφόρων χρηματικών ποσών, ανάλογα με το κόστος της επένδυσης, επιδοτήσεις επιτοκίου για τραπεζικά δάνεια σε ενδιαφερόμενους επενδυτές και επιταχυνόμενες αποσβέσεις.
- 2) Φορολογικές απαλλαγές επί των επιχειρηματικών κερδών, ανάλογα με την τοποθεσία της μονάδας, και επιταχυνόμενες αποσβέσεις.

Ο βασικός φορολογικός συντελεστής επί των κερδών των επιχειρήσεων είναι 35%. Οι εγχώριες επιχειρήσεις με ανώνυμες μετοχές που δεν είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, υπάγονται σε φορολογικό συντελεστή 40%. Ο ίδιος συντελεστής εφαρμόζεται επίσης σε θυγατρικές ξένων εταιρειών για τα κέρδη που πραγματοποιούνται στην Ελλάδα. Φόρος

με συντελεστή 1% επιβάλλεται στη συσσώρευση κεφαλαίου ή κοινοπραξιών με εξαίρεση τις συγχωνεύσεις.

Προϋπόθεση για τη λήψη επιχορηγήσεων είναι ότι μέρος της επένδυσης πρέπει να χρηματοδοτηθεί με ίδια κεφάλαια του επενδυτή. Επιχορηγήσεις δεν καταβάλλονται προτού οι επενδυτές δαπανήσουν το 50% τουλάχιστον των ιδίων κεφαλαίων και το 25% τουλάχιστον του τραπεζικού δανεισμού. Αν οι επενδυτές επιλέξουν τις φορολογικές απαλλαγές, δεν χρειάζεται προηγούμενη εξουσιοδότηση. Οι απαλλαγές είναι αρκετά γενναιόδωρες και μπορούν να ανέλθουν σε τέτοια επίπεδα που να καλύπτουν μέχρι και το 100% του κόστους της επένδυσης. Οι επενδυτές δημιουργούν αφορολόγητα αποθεματικά, που αντιστοιχούν στα ποσά που αναγράφονται στον πιο κάτω πίνακα:

Πίνακας 6: Κίνητρα επενδύσεων

Επιχορηγήσεις για επενδύσεις πάνω από 5 δισεκατ. δρχ.

Φορολογικά κίνητρα

Περιοχή	Ίδια συμμετοχή	Παροχή	Περιοχή	% του κόστους επένδυσης που εκπίπτει από το φόρο	% των ετήσιων κερδών που μπορούν να εξαιρεθούν
B	40	15	A	--	--
Γ	40	25	B	60	60
Δ	30	35	Γ	75	75
Θράκη	20	50	Δ	90	90
			Θράκη	100	100

Επιχορηγήσεις για επενδύσεις πάνω από 25 δισεκατ. δρχ.

Περιοχή	Ίδια συμμετοχή	Παροχή
B	33	30
G	33	30
D	33	30
Θράκη	33	40

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο:

4.1. Έννοια της μετοχής. Πορεία της μετοχής της Ε.Τ.Ε.

Μετοχή είναι ο οριστικός τίτλος που χορηγείται από τις Τράπεζες και αναλαμβάνεται από πρόσωπα τα οποία υπόσχονται και δεσμεύονται να καταβάλουν την αξία τους και έτσι θα έχουμε την κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου. Οι εισφορές των μετόχων αποτελούνται είτε από χρήματα είτε από διάφορα περιουσιακά στοιχεία που μπορούν να γίνουν δεκτικά χρηματικής αποτίμησης. Οι μετοχές ανάλογα με τον τρόπο έκδοσής τους διακρίνονται σε:

α) Ανώνυμες Μετοχές γιατί δεν αναγράφουν το όνομα του μετόχου αλλά μέτοχος θεωρείται ότι κάτοχός τους, ο κομιστής του τίτλου.

β) Ονομαστικές μετοχές είναι εκείνες που οποίες αναφέρουν το όνομα του μετόχου, το οποίο καταχωρείται και στο τηρούμενο από την Α.Ε. βιβλίο «των μετόχων».

γ) Προνομιακές μετοχές οι οποίες εκδίδονται απ' τις Α.Ε. και έχουν περισσότερα προνόμια απ' τις λοιπές. Προνόμια όπως η απόληψη του πρώτου μερίσματος πριν απ' τις κοινές και η προνομιακή απόδοση της αξίας εκκαθαρίσεως της εταιρείας.

δ) Μετοχές επικαρπίας. Σε περίπτωση που το κεφάλαιο της Α.Ε. αποσβένεται τμηματικά με απόδοση της ονομαστικής αξίας της μετοχής στους μετόχους, εκδίδονται οι μετοχές επικαρπίας που δίνουν το δικαίωμα στον κάτοχό τους να εισπράττει μέρος των διανεμομένων κερδών.

Το 1997 η τιμή της μετοχής της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδας (Ε.Τ.Ε.) συνέχισε την ανοδική της πορεία και συνέβαλε στην άνοδο του

Γενικού Δείκτη του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών. Αυτό οφείλεται αφενός λόγω της υψηλής συμμετοχής της στη διάρθρωση του δείκτη (9,5% στις 31.12.97) και αφετέρου λόγω της ιδιαίτερης βαρύτητας που δίδεται στη μετοχή της Ε.Τ.Ε. από τους Έλληνες και ξένους επενδυτές. Ειδικότερα στις 31.12.97 η μετοχή της Ε.Τ.Ε. έκλεισε στις 24.995 δραχ., σημειώνοντας ετήσια άνοδο της τάξης του 85,6%. Η συνολική απόδοση του 1997 για έναν επενδυτή με μετοχές της Ε.Τ.Ε. στις 31.12.1997 ήταν 55,6% έναντι αντίστοιχης απόδοσης 43,7% το 1996 και 12,7% το 1995 όπως φαίνεται και στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας IV. 21
ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΜΕΤΟΧΗΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

	1998 α' τριμ.	1997	1996	1995
Συνολική Απόδοση Περιόδου	40.0%	85.7%	43.7%	12.7 %
Τιμή Κλεισίματος, Τέλος Περιόδου	35.000	24.995	13.459	10.360
Μέγιστη Τιμή Κλεισίματος Περιόδου	35.700	36.495	14.107	11.951
Ελάχιστη Τιμή Κλεισίματος Περιόδου	19.290	13.459	9.936	8.787
Τυπική Απόκλιση Ημερήσιων Αποδόσεων	3.3%	2.3%	1.4%	1.7%
Χρηματιστηριακή Αξία ΕΤΕ (τέλος περιόδου, δισεκατ. δραχμές)	790.4	564.4	249.4	192.0
Χρηματιστηριακή Αξία ΕΤΕ / Τραπεζών. (Τέλος Περιόδου)	20,6%	21,7%	17,5%	16,9%
Χρηματιστηριακή Αξία ΕΤΕ / ΧΑΑ, (Τέλος Περιόδου)	5,1%	5,8%	4,2%	4,8%
Όγκος Συναλλαγών (αριθμός μετοχών σε εκατ.)	4.0	15.6	4.0	2.7
Εμπορευσιμότητα ΕΤΕ ²	18.0%	69.2%	25.0%	16.8%
Όγκος Συναλλαγών (τεμάχια) ΕΤΕ / Τραπεζών	9.8%	8.3%	6.2%	6.2%
Όγκος Συναλλαγών (τεμάχια) ΕΤΕ / ΧΑΑ	0.9%	1.0%	0.4%	0.4%
Αξία Συναλλαγών χωρίς πακέτα ΕΤΕ (δισεκατ. δραχμές)	113.1	437.5	46.1	24.7
Αξία Συν/γών ΕΤΕ / Τραπεζών	20.4%	22.4%	11.7%	11.3%
Αξία Συν/γών ΕΤΕ / ΧΑΑ	6.2%	7.5%	2.9%	2.3%
Κέρδη προ Προβλέψεων ανά Μετοχή (δισεκατ. δραχμές)	-	6.454	3.124	1.908
Τιμή Τέλους Περιόδου / Κέρδη προ Προβλέψεων ανά Μετοχή	5.4	3.9	4.3	5.4
Τιμή Τέλους Περιόδου / Λογιστική Αξία ανά Μετοχή	2.7	1.9	1.3	0.8

Πηγές: Χ.Α.Α., Εθνική Χρηματιστηριακή, Ε.Τ.Ε

Το 1997 υπήρξε, επίσης, έτος υψηλότερης διακύμανσης των τιμών των μετοχών στο Χ.Α.Α. καθώς και της Ε.Τ.Ε. Η τυπική απόκλιση των ημερησίων αποδόσεων της Ε.Τ.Ε. αυξήθηκε στο 2,3% από 1,4% το 1996 και 1,7% το 1995. Η μέγιστη τιμή της μετοχής έφθασε στις 36.495 δραχμές στις 20.05.97 ενώ η ελάχιστη στις 13.459 δραχμές στις 31.12.96. Η διαφορά μεταξύ μέγιστης και ελάχιστης τιμής ως ποσοστό της τιμής στην αρχή του έτους ήταν πολύ υψηλότερη από την αντίστοιχη διαφορά στα προηγούμενα έτη.

Η χρηματιστηριακή αξία της Ε.Τ.Ε. στις 31.12.97 ανήλθε σε 5.644 δισ. δρχ., σημειώνοντας αύξηση κατά 126,3% σε σχέση με το 1996. Το μέγεθος αυτό αντιπροσωπεύει το 21,7% της κεφαλαιοποίησης του τραπεζικού κλάδου και το 5,8% της συνολικής κεφαλαιοποίησης του Χ.Α.Α.

Το 1997 συνεχίστηκε η βελτίωση των δεικτών εμπορευσιμότητας της Ε.Τ.Ε., γεγονός που υποδηλώνει σημαντική βελτίωση στην ταχύτητα και ευκολία αγοράς και πώλησης της μετοχής της Ε.Τ.Ε. Ο αριθμός των μετοχών της που έγιναν αντικείμενο διαπραγμάτευσης στο Χ.Α.Α. έφτασε τα 15,6 εκατ., έναντι 4 εκατ. το 1996. Ο λόγος των διαπραγματευθεισών μετοχών δια του συνολικού αριθμού μετοχών της Ε.Τ.Ε. έφθασε το 69,2% το 1997 σε σχέση με το 25,0% το 1996. Η συνολική αξία των μετοχών που έγιναν αντικείμενο διαπραγμάτευσης το 1997 ανήλθε σε 437,5 δισ. δραχμές έναντι 46,1 δισ. το 1996.

Η εμπορευσιμότητα της μετοχής της Ε.Τ.Ε. δεν αυξήθηκε μόνον ως απόλυτο μέγεθος, αλλά και σε σχέση με τον υπόλοιπο τραπεζικό κλάδο και τη συνολική αγορά. Μετά την υποτίμηση της δραχμής και την ένταξή της στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών στις 16.3.98 η μετοχή της Ε.Τ.Ε. ξεκίνησε μια ραγδαία ανοδική πορεία. Στο τέλος του πρώτου τριμήνου είχε

ανατιμηθεί κατά 40% σε σχέση με την αρχή του. Η χρηματιστηριακή αξία της στις 31.3.98 έφτασε τα 790,4 δισ. δρχ. Η εμπιστοσύνη των επενδυτών στην Ε.Τ.Ε. αντανακλάται και δείκτες της τιμής της μετοχής ως προς τα κέρδη και ως προς την λογιστική αξία. Η αύξηση που παρουσιάζουν αυτοί οι δείκτες είναι ενδεικτική των θετικών προσδοκιών που έχουν διαμορφωθεί στη χρηματιστηριακή αγορά.

4.2. Μετοχικό κεφάλαιο και ίδια κεφάλαια του Ομίλου

Λόγω της σημαντικής αύξησης του ενεργητικού της Τράπεζας, η συμμετοχή των ιδίων κεφαλαίων της παρουσίασε σχετικά μικρή αύξηση (3,1% το 1997).

Η σημαντική άνοδος των ιδίων κεφαλαίων το 1997 οφείλεται στην αύξηση τόσο του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου όσο και της διαφοράς από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο. Η αύξηση των ιδίων κεφαλαίων έγινε με την εισροή νέων κεφαλαίων μέσω διάθεσης νέων μετοχών και τη μετατροπή της πρώτης σειράς του μετατρέψιμου ομολογιακού δανείου εκδόσεως 1996 σε κοινές ονομαστικές μετοχές.

Τα ίδια κεφάλαια του Ομίλου ανήλθαν στις 31 Δεκεμβρίου 1997 σε 420.866 εκατ. δρχ., έναντι 338.059 εκατ. και 287.784 εκατ. τις αντίστοιχες ημερομηνίες του 1996 και 1995, παρουσιάζοντας, συνολικά τη διετία, αύξηση κατά 46,2%, παρά τη μείωση του ειδικού αποθεματικού χρεογράφων το 1996 κατά 66,614 εκατ. δρχ., λόγω ισόπωσης διαγραφής ανενεργών συμμετοχών της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδας. Ακόμη σημαντικότερη εξάλλου ήταν η αύξηση των Συνολικών Ιδίων Κεφαλαίων του Ομίλου, με βάση τα οποία υπολογίζεται ο συντελεστής φερεγγυότητας και διαμορφώθηκαν στις 31

Δεκεμβρίου 1997 σε 473.496 εκατ. δρχ. παρουσιάζοντας αύξηση τη διετία 1996 - 1997 κατά 192.482 εκατ. δρχ. ή 34,3% ετησίως κατά μέσο όρο.

4.3. Τα επιτόκια της Ε.Τ.Ε. και των άλλων Τραπεζών σήμερα

Ολόκληρο το πλέγμα των επιτοκίων (καταθέσεων, χορηγήσεων, τίτλων του Δημοσίου) παρουσίασε πτωτική πορεία μέχρι την εκδήλωση της νομισματικής αναταραχής, επηρεασμένη κυρίως από τη σταδιακή αποκλιμάκωση των πληθωριστικών προσδοκιών και γενικότερα τη βελτίωση των μακροοικονομικών μεγεθών. Συγκεκριμένα, τα επιτόκια τόσο των καταθέσεων ταμειυτηρίου όσο και των χορηγήσεων μειώθηκαν σχεδόν κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες. Ας σημειωθεί ότι τα επιτόκια στη διατραπεζική αγορά έπαυσαν να υποχωρούν ήδη από τον Ιούνιο και παρουσίασαν στη συνέχεια μια ελαφρά άνοδο.

Από τα τέλη Οκτωβρίου όμως όλα τα επιτόκια κινήθηκαν ανοδικά, γεγονός που συνδέεται με τις πιέσεις στην αγορά χρήματος και συναλλάγματος, οι οποίες ενισχύθηκαν από τις διεθνείς επιπτώσεις της κρίσης στις αγορές της Ν.Α. Ασίας. Συγκεκριμένα, οι ξένοι επενδυτές που κατείχαν ελληνικούς τίτλους, στα πλαίσια αναπροσαρμογής του χαρτοφυλακίου τους, προέβησαν σε πωλήσεις ελληνικών μετοχών και ομολόγων, καθώς και σε μεταφορά κεφαλαίων στο εξωτερικό, πιέζοντας έτσι προς τα κάτω τις τιμές των τίτλων και προς τα επάνω τα επιτόκια, ασκώντας με αυτόν τον τρόπο πίεση στη συναλλαγματική ισοτιμία της δραχμής. Η Τράπεζα της Ελλάδος για να στηρίξει τη δραχμή, μεταξύ άλλων, αύξησε το επιτόκιο παρέμβασης στο 107% περίπου σε ετήσια βάση, γεγονός που είχε αυξητική επίδραση σ' όλο το φάσμα των επιτοκίων της αγοράς.

Στα μέσα Μαρτίου 1998, αποφασίστηκε από τις νομισματικές αρχές της Χώρας, σε συνεννόηση με τις κοινοτικές αρχές, η ένταξη της δραχμής στο ΜΣΙ από τις 16.3.98 με αναπροσαρμογή της ισοτιμίας από 1 ECU = 313,05 δραχ. (στις 13.3.98) σε 1 ECU = 357 δραχ. Στη συνέχεια, λόγω και της μείωσης της επιβάρυνσης των επιτοκίων εξαιτίας του ασφαλιστικού κινδύνου που υπήρχε πριν την υποτίμηση, τα επιτόκια μειώθηκαν χωρίς όμως μέχρι τα μέσα Απριλίου 1998 να έχουν επανέλθει στα πριν από την αναταραχή του Οκτωβρίου 1997 επίπεδα.

Πάντως, τα επιτόκια της Ε.Τ.Ε. αλλά και των άλλων Τραπεζών δεν είναι σταθερά και αλλάζουν ανάλογα με τις οικονομικές εξελίξεις που συμβαίνουν στην Ελλάδα. Στον πίνακα που ακολουθεί βλέπουμε τα νέα επιτόκια των Τραπεζών.

ΝΑΚΑΣ ΝΕΩΝ ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ ΑΠΟ 14.12.1998

Επιχειρηματική Πίστη (*)

(Βασικά Επιτόκια)

• Κεφάλαια Κίνησης	13.75% (1)
• Παγίων και εξοπλισμού (κυμαινόμενο)	12.25% (2)
• "Εθνο-Αναπτυξιακό-3" (με σταθερό επιτόκιο την 1η τριετία)	10.25% (3)
• "Εθνο-Αναπτυξιακό-5" (με σταθερό επιτόκιο την 1η πενταετία)	9.50% (3)
• "Εθνο-Αναπτυξιακό-7" (με σταθερό επιτόκιο για 7 ετη)	8.75% (3)

(*) Πλέον εισφοράς του Ν. 128/75 και Ε.Φ.Τ.Ε. επί του επιτοκίου και της εισφοράς
(1) Μέγιστο περιθώριο προσαυξήσεως 4%
(2), (3) Μέγιστο περιθώριο προσαυξήσεως 2%

Κτηματική Πίστη

• "Εθνοστέγη" στεγαστικού ταμειυτηρίου (*)	12.25%
• "Εθνοστέγη" κυμαινόμενο (*)	13.75%
(επιδοτούμενο ή μη)	
• "Εθνοστέγη - 3" (15ετές με σταθερό επιτόκιο την 1η τριετία) (*)	9.75%
• "Εθνοστέγη - 5" (15ετές με σταθερό επιτόκιο την 1η πενταετία) (*)	8.90%
• "Εθνοστέγη - 10" (15ετές με σταθερό επιτόκιο την 1η δεκάετία) (*)	8.25%
• "Εθνοστέγη - 15" (15ετές με σταθερό επιτόκιο) (*)	7.50%
• "Εθνοστέγη - Ευρώ" κυμαινόμενο (**)	5.50%

(*) Πλέον Ε.Φ.Τ.Ε. επί του επιτοκίου
(**) Πλέον εισφοράς του Ν. 128/75 και Ε.Φ.Τ.Ε. επί του επιτοκίου και της εισφοράς

Καταναλωτική Πίστη (*)

• Προσωπικό δάνειο	16.75%
(μέχρι 1.000.000)	
• Καταναλωτικό δάνειο	16.00%
(μέχρι 8.000.000)	
• Πιστωτικές κάρτες	18.00%
• Εθνοδάνειο Αυτοκινήτου	16.00%
• Εθνοδάνειο Οικιακού Εξοπλισμού	15.50%
• Εθνοδάνειο	15.00%
(εορταστικό - διακοπών)	

(*) Πλέον εισφοράς του Ν. 128/75 και Ε.Φ.Τ.Ε. επί του επιτοκίου και της εισφοράς

Σημείωση: Μετά της παραπάνω σημαντικές μειώσεις των επιτοκίων δεν ισχύουν οι εκπτώσεις - μειώσεις (bonus) που παρείχε η Τράπεζα και είχαν ανακοινωθεί με την από 26/6/1997 αναγγελία της στον τύπο.

Καταθέσεις Ιδιωτών

• Εθνοταμειυτήριο	8.50%
• Τρεχούμενος λογαριασμός	7.00%
• Στεγαστικό ταμειυτήριο	8.50%
• Μισθοδοτικός Plus	
- μέχρι 2.000.000	8.50%
- άνω των 2.000.000	9.00%
• Εθνοσπουδές	8.50%
• Καταθέσεις για νέους	9.75%

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο:

5.1. Κεφαλαιακή επάρκεια των Ελληνικών τραπεζικών ιδρυμάτων.

Αρμοδιότητα της Τράπεζας της Ελλάδος

Η Τράπεζα της Ελλάδος έχει αρμοδιότητα να ασκεί προληπτική εποπτεία σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα με καταστατική έδρα στην Ελλάδα στα οποία έχει χορηγήσει άδεια λειτουργίας σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη νομοθεσία. Η προληπτική εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος καλύπτει δύο ευρείς τομείς: έλεγχο φερεγγυότητας και έλεγχο ρευστότητας.

Στα πλαίσια της αρμοδιότητάς της για την άσκηση ελέγχου της φερεγγυότητας των Ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων η Τράπεζα της Ελλάδος ελέγχει και την κεφαλαιακή τους επάρκεια για κάλυψη έναντι των χρηματοπιστωτικής φύσεως κινδύνων στους οποίου εκτίθενται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων τους.

Κατ' εφαρμογή μάλιστα της αρχής η οποία έχει καθιερωθεί σε κοινοτικό επίπεδο ότι για την άσκηση της προληπτικής εποπτείας αρμόδιες είναι οι αρχές του κράτους - μέλους καταγωγής των πιστωτικών ιδρυμάτων. Ο έλεγχος της κεφαλαιακής επάρκειας των Ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων από την Τράπεζα της Ελλάδος καλύπτει και τα υποκαταστήματά τους σε άλλα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εξ' άλλου ο εν λόγω έλεγχος της Τράπεζας καλύπτει κατ' επιλογή του Έλληνα Νομοθέτη και τη δραστηριότητα των υποκαταστημάτων των Ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων σε τρίτες, μη κοινοτικές χώρες, ανεξάρτητα απ' την εξουσία των εποπτικών αρχών στις εν λόγω χώρες υποδοχής να ασκούν εκ παραλλήλου τον ίδιο έλεγχο.

Έλεγχοι φερεγγυότητας ασκούνται από την Τράπεζα της Ελλάδος από το 1988 σύμφωνα με τις διατάξεις των Π.Δ./Τ.Ε. 1312 και 1313 της 9.6.88.

Πάντως, το περιεχόμενο των κανόνων ουσιαστικού δικαίου οι οποίοι αφορούν στον έλεγχο της κεφαλαιακής επάρκειας των Ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων έχει διαμορφωθεί μετά την ενσωμάτωση στην Ελληνική νομοθεσία τεσσάρων οδηγιών του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως αυτές ισχύουν μετά τις επελεθούσες συμπληρώσεις και τροποποιήσεις.

Συγκεκριμένα:

α) Η οδηγία 89/647/ΕΟΚ «σχετικά με το συντελεστή φερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων», η οποία αφορά στον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων για κάλυψη έναντι των πιστωτικών κινδύνων.

β) Η οδηγία 89/299/ΕΟΚ «σχετικά με τα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων», στην οποία προσδιορίζεται το περιεχόμενο των ιδίων κεφαλαίων με τα οποία τα πιστωτικά ιδρύματα δικαιούνται να εκπληρώνουν τις ανωτέρω κεφαλαιακές τους απαιτήσεις.

γ) Η οδηγία 93/6/ΕΟΚ «σχετικά με την επάρκεια κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επενδυτικών επιχειρήσεων», και ενσωματώθηκε στο Ελληνικό Δίκαιο με το νόμο 2396/96 σχετικά με «επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών, επάρκεια ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και των πιστωτικών ιδρυμάτων και άυλες μετοχές».

δ) Τέλος, με το Π.Δ. 267/1995 ενσωματώθηκαν στο Ελληνικό δίκαιο οι διατάξεις της οδηγίας 92/30/ΕΟΚ αναφορικά με την «εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων σε ενοποιημένη βάση».

Με το εν λόγω Προεδρικό Διάταγμα καθιερώθηκαν κανόνες σχετικά τόσο με την αρμοδιότητα της Τράπεζας της Ελλάδος για άσκηση ενοποιημένης εποπτείας σε Ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα όσο και με το περιεχόμενο της εν λόγω εποπτείας.

5.2. Η Έννοια του Συναλλακτικού Κινδύνου

Στο προηγούμενο σκέλος, σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια, γινόταν συνεχής αναφορά στην έννοια πιστωτικών κινδύνων και συναλλαγματικών κινδύνων. Για την καλύτερη ερμηνεία των εννοιών αυτών θα αναφερθούμε λίγο στην έννοια του συναλλαγματικού κινδύνου.

Ο συναλλαγματικός κίνδυνος ή κίνδυνος συναλλαγματικών ισοτιμιών στον οποίο εκτίθενται οι Τράπεζες εντάσσεται στην κατηγορία των καλουμένων κινδύνων της αγοράς. Συνίσταται στην πιθανότητα να μειωθούν είτε τα εισοδήματα είτε και η αξία του κεφαλαίου ενός πιστωτικού ιδρύματος λόγω μιας απρόβλεπτης, δυσμενούς μεταβολής στη συναλλαγματική ισοτιμία αλλοδαπών νομισμάτων στα οποία είναι εκφρασμένα στοιχεία τόσο εντός ισολογισμού όσο και εκτός ισολογισμού.

Σε ένα καθεστώς κυμαινόμενων συναλλαγματικών ισοτιμιών, όπως αυτό το οποίο ισχύει στη διεθνή οικονομία από το 1973, ο κίνδυνος από την κατοχή ανοικτών συναλλαγματικών θέσεων αποτελεί προϊόν της διακύμανσης των ονομαστικών συναλλαγματικών ισοτιμιών των νομισμάτων. Λόγω, μάλιστα της συχνότητας και της έντασης των εν λόγω διακυμάνσεων, οι εποπτικές αρχές των πιστωτικών ιδρυμάτων τα οποία έχουν αναπτύξει διεθνείς δραστηριότητες, δεν ενδιαφέρονται μόνον για την πιθανότητα επέλευσης ζημιών αλλά και για την ένταση με την οποία πλήττεται το

χαρτοφυλάκιο των ανοικτών θέσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων, η οποία αποτελεί συνάρτηση τριών παραγόντων:

- i) της μεταβλητότητας των συναλλαγματικών ισοτιμιών
- ii) της πιθανής συσχέτισης μεταξύ ζευγών νομισμάτων
- iii) της διάρκειας διακράτησης των ανοικτών συναλλαγματικών θέσεων

Οι εν λόγω παράγοντες οφείλουν βέβαια να λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό της έκθεσης των πιστωτικών ιδρυμάτων στο συναλλαγματικό κίνδυνο. Αυτό επιτυγχάνεται με τη χρήση δύο μεθόδων υπολογισμού οι οποίες ενσωματώνουν στην ανάλυση αυτές τις ιδιότητες:

- a) της στατιστικής μεθόδου του σημείου αναφοράς
- β) της εμπειρικής μεθόδου της προσομοίωσης.

Σύμφωνα με την πρώτη μέθοδο, η μέτρηση του κινδύνου στον οποίο μπορεί να εκτεθεί ένα πιστωτικό ίδρυμα από ανοικτές συναλλαγματικές θέσεις πραγματοποιείται με υπολογισμό της πιθανότητας επέλευσης ζημιών σε ένα συγκεκριμένο στατιστικό επίπεδο εμπιστοσύνης.

Αντίθετα με την δεύτερη μέθοδο, η μέτρηση του κινδύνου στον οποίο εκτίθεται ένα πιστωτικό ίδρυμα πραγματοποιείται εμπειρικά και όχι με βάση κάποια στατιστικά στοιχεία.

Η συναλλαγματική ισοτιμία της δραχμής μεταξύ των ετών 1991 - 97

Περίοδος	Δείκτης αναμο- στικής συν. της ισοτιμίας της δραχμής	Ισοτιμία δραχμής έναντι ECU		Ισοτιμία δραχμής έναντι δολαρίου ΗΠΑ (\$)		Ισοτιμία δραχμής έναντι γερμανικού μάρκου (DEM)	
	Εκατοστιαία μεταβολή έναντι προηγ. περιόδου	Δρχ. ECU	Εκατοστιαία μεταβολή έναντι προηγ. περιόδου	Δρχ. \$	Εκατοστιαία μεταβολή έναντι προηγ. περιόδου	Δρχ. DEM	Εκατοστιαία μεταβολή έναντι προηγ. περιόδου
1991	-11,2	225,182	-10,5	182,265	-13,0	109,850	-10,6
1992	-8,3	246,593	-8,7	190,707	-4,4	122,278	-10,2
1993	-9,2	267,989	-8,0	229,250	-16,8	138,645	-11,8
1994	-7,1	287,183	-8,7	242,603	-5,5	149,630	-7,3
1995	-3,5	299,538	-4,1	231,663	4,7	161,747	-7,5
1996	-1,1	301,477	-0,6	240,712	-3,8	160,041	1,1
1995 I	-0,6	295,975	-0,9	234,291	-1,4	158,483	-2,9
II	-0,7	298,589	-0,9	226,464	3,5	162,165	-2,3
III	-0,5	300,692	-0,7	231,132	-2,0	161,430	0,5
IV	-1,6	302,893	-0,7	234,763	-1,6	164,910	-2,1
1996 I	-0,9	303,318	-0,1	241,495	-2,8	164,424	0,3
II	1,8	299,581	1,2	242,175	-0,3	159,211	3,3
III	0,5	300,180	-0,2	237,988	1,8	158,944	0,2
IV	-0,1	302,830	-0,9	241,191	-1,3	157,586	0,9
1997 I	-1,0	304,706	-0,6	260,28	-7,3	156,968	0,4
II	-1,9	309,609	-1,6	271,770	-4,2	158,684	-1,1
III	-0,5	309,039	0,2	284,014	-4,3	157,109	1,0
1998 Ιαν.	-0,1	303,533	-0,0	240,496	-1,1	164,583	0,4
Φεβρ.	-0,6	303,511	0,0	242,407	-0,8	165,205	-0,4
Μάρτ.	0,6	302,909	0,2	241,581	0,3	163,485	1,1
Απρ.	0,9	300,860	0,7	241,799	-0,1	160,869	1,6
Μάιος	0,5	298,659	0,7	243,199	-0,6	158,619	1,4
Ιούν.	0,4	299,223	-0,2	241,527	0,7	158,144	0,3
Ιούλ.	0,5	298,648	0,2	237,747	1,6	158,053	0,1
Αύγ.	-0,6	300,565	-0,6	236,834	0,4	159,812	-1,1
Σεπτ.	0,0	301,326	-0,3	239,376	-1,1	158,967	0,5
Οκτ.	0,7	300,668	0,2	239,918	-0,2	150,943	1,3
Νοέμ.	-0,4	302,886	-0,7	238,328	0,7	157,892	-0,5
Δεκ.	-1,0	304,938	-0,7	245,330	-2,9	158,122	-0,3
1997 Ιαν.	0,2	304,131	0,3	251,549	-2,5	156,657	0,9
Φεβρ.	-0,3	304,253	0,0	262,453	-4,2	156,731	0,0
Μάρτ.	-0,5	305,735	-0,5	266,862	-1,7	157,515	-0,5
Απρ.	-0,6	308,343	-0,8	270,151	-1,2	158,063	-0,3
Μάιος	-1,2	310,810	-0,8	271,459	-0,5	159,481	-0,9
Ιούν.	-0,1	309,673	0,4	273,679	-0,8	158,507	0,6
Ιούλ.	0,0	309,417	0,1	280,976	-2,6	156,898	1,0
Αύγ.	-0,1	308,374	0,3	288,890	-2,7	156,730	0,1
Σεπτ.	0,2	309,327	-0,3	282,176	2,4	157,699	-0,6
Οκτ.	0,5	309,323	0,0	276,870	1,9	157,424	0,2
Νοέμ.	0,6	310,482	-0,4	271,994	1,8	156,951	0,3

Ο δείκτης έχει σταθμιστεί με βάση τις εμπορευματικές συναλλαγές (εκτός από καύσιμα). Σταθμιστή με βάση τα νομίσματα 15 ανταγωνιστριών χωρών.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

5.3. Η Ελληνική τραπεζική παρουσία στα Βαλκάνια και τις Παρευξείνιες Χώρες

Αφού αναλύσαμε τις έννοιες «κεφαλαιακή επάρκεια» και «συναλλαγματικός κίνδυνος», και τις αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος είναι χρήσιμο να δούμε τώρα γενικότερα το ρόλο της Τράπεζας της Ελλάδος στον ευρύτερο κόσμο και τι διαδραματίζει στις εξελίξεις της αγοράς.

Μέχρι πριν από μερικά χρόνια η διεθνής Ελληνική τραπεζική παρουσία περιοριζόταν σε ορισμένα κέντρα της διασποράς (Β. Αμερική, Ν. Αφρική, Γερμανία) και σε διεθνή χρηματοοικονομικά κέντρα (Λονδίνου, Παρισιού), χωρίς όμως να υπάρχουν τα χαρακτηριστικά του μοντέλου διεθνοποίησης που ακολουθούσαν τα τραπεζικά συστήματα των πλέον αναπτυγμένων χωρών. Μετά την κατάρρευση του οικονομικού συστήματος των σοσιαλιστικών χωρών, δημιουργήθηκε μία τέτοια δυναμική που ώθησε πολλές Ελληνικές Τράπεζες να εγκατασταθούν και να εξετάζουν την επέκτασή τους σε χώρες της Βαλκανικής και της ευρύτερης ανατολικής ζώνης, με στόχους αρκετά ασαφείς και με στρατηγικές διεθνοποίησης που ποικίλουν ανάλογα με την Τράπεζα.

Η διεθνοποίηση του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος που συντελείται τα τελευταία χρόνια είναι μια διαδικασία πρωτόγνωρη στην ιστορία του και με παραμέτρους που δεν έχουν ακόμα διερευνηθεί επαρκώς. Οι Ελληνικές Τράπεζες ακολούθησαν το μοντέλο διεθνοποίησης των αναπτυγμένων χωρών και αυτό φαίνεται απ' το γεγονός ότι ο κύριος λόγος επέκτασής τους στην Ανατολική Ευρώπη είναι η εγκατάσταση Ελληνικών βιομηχανικών και εμπορικών επιχειρήσεων στις χώρες αυτές. Η επέκταση του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος στην περιοχή των Βαλκανίων και του

Ευξείνου Πόντου που επιχειρήθηκε μέχρι σήμερα, αφορά την ίδρυση Τραπεζών (Ρουμανία, Αλβανία, Γεωργία), τη συμμετοχή στο κεφάλαιο ήδη λειτουργουσών Τραπεζών (Βουλγαρία), τη λειτουργία Υποκαταστημάτων ή Γραφείων Αντιπροσωπείας και τη διεύρυνση ορισμένων άλλων αγορών (Αρμενία, Σκόπια, Σερβία).

Η ίδρυση τοπικών Τραπεζών, σε συνεργασία με Ελληνικές ή ξένες επιχειρήσεις και Τράπεζες, έχει σαν βασικό προσανατολισμό τη δημιουργία δικτύου για τη διεκδίκηση κάποιου μεριδίου στην αναπτυσσόμενη τραπεζική αγορά ιδιωτών και επιχειρήσεων. Από την μικρή εμπειρία που υπάρχει στη Ρουμανία και στην Αλβανία φαίνεται ότι τα αποτελέσματα αλλά και οι προοπτικές είναι θετικές.

Οι Τράπεζες αυτές απολαμβάνουν της εμπιστοσύνης των αποταμιευτών και συμβάλλουν στην μεταφορά και αφομοίωση τραπεζικής τεχνογνωσίας από τις χώρες εγκατάστασης. Η εμπειρία, όμως, από την ίδρυση και λειτουργία Υποκαταστημάτων ή Γραφείων Αντιπροσωπείας δεν ήταν, στο βαθμό που αναμενόταν, ικανοποιητική. Και αυτό γιατί δεν επιτεύχθηκε μέχρι σήμερα, σημαντική προσέλευση της ντόπιας αγοράς και οι εργασίες τους περιορίστηκαν στην παροχή υπηρεσιών προς Ελληνικές επιχειρήσεις και επενδυτές και τοποθέτηση διαθεσίμων σε κρατικούς τίτλους.

Πάντως πρέπει να πούμε ότι οι Ελληνικές Τράπεζες έχουν δυνατότητες να πετύχουν σε αυτήν την διεθνοποίηση που προσπαθούν να κάνουν. Αυτή η σιγουριά στηρίζεται στα σοβαρά συγκριτικά πλεονεκτήματα που διαθέτουν έναντι των ντόπιων αλλά και των ξένων Τραπεζών που αφορούν κυρίως τα
 εξής:

- i) Τη γεωγραφική εγγύτητα, την καλύτερη γνώση των τοπικών αγορών, την πολιτιστική συγγένεια κ.α.
- ii) Την εμπειρία λειτουργίας σε αντίξοες συνθήκες που θα είναι ιδιαίτερα χρήσιμες υπό τις παρούσες συνθήκες των αγορών της περιοχής.
- iii) Το σημαντικό επίπεδο τεχνογνωσίας και τεχνολογία που διαθέτουν και τη δυνατότητα σχετικά εύκολης μεταφοράς.
- iv) Την υψηλή φερεγγυότητα και την πολύ καλή εικόνα που απολαμβάνουν οι Ελληνικές Τράπεζες στις Βαλκανικές και Παρευξείνιες χώρες.
- v) Την πολιτική βούληση που υπάρχει σε ορισμένες από τις χώρες αυτές για ανάπτυξη των σχέσεών τους με την Ελλάδα.

Παρόλο όμως τα πολλά πλεονεκτήματα, οι Ελληνικές Τράπεζες δεν έχουν κάνει εφικτό να έχουν μια ουσιαστική παρουσία και καθοριστικό ρόλο στην εξέλιξη ορισμένων τραπεζικών αγορών. Αυτό οφείλεται σε τρεις λόγους:

- 1) Υπάρχουν δυσμενείς οικονομικές και πολιτικές εξελίξεις στο σύνολο σχεδόν των χωρών της περιοχής, με αποτέλεσμα την αποδιάρθρωση των παραγωγικών τους συστημάτων και τις σημαντικότερες καθυστερήσεις στη διαδικασία απελευθέρωσης και εκσυγχρονισμού των αγορών.
- 2) Ο τραπεζικός τομέας των χωρών αυτών, παρά την τεράστια μεταρρυθμιστική προσπάθεια που επιχειρήθηκε, δεν κατόρθωσε να εξυγιανθεί κυρίως λόγω της έλλειψης τεχνογνωσίας, εμπειριών και κεφαλαίων.

3) Υπήρξε πολυδιάσπαση των προσπαθειών, αφού κάθε Τράπεζα επεδίωξε αυτόνομη παρουσία με μικρές επενδύσεις και περιορισμένες φιλοδοξίες.

5.4 Δυνατότητες παρέμβασης του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος στις εξελίξεις των αγορών

Παρά την ύπαρξη των προβλημάτων που προαναφέρθηκαν, οι Ελληνικές Τράπεζες διαθέτουν ακόμη τη δυνατότητα ανάληψης σημαντικών πρωτοβουλιών που θα συμβάλλουν στην δημιουργία σύγχρονων και υγιών τραπεζικών συστημάτων στις χώρες αυτές, προς όφελος και της Ελληνικής Οικονομίας αλλά και των ίδιων των Τραπεζών. Λόγω του περιορισμένου ακόμη ενδιαφέροντος των πολυεθνικών Τραπεζών και των αδυναμιών των εγχώριων Τραπεζών, ο ρόλος των Ελληνικών Τραπεζών μπορεί να είναι ουσιαστικότερος, τόσο στον τομέα της εξυγίανσης, όσο και στον τομέα της μεταφοράς τεχνολογίας - τεχνογνωσίας.

Η στρατηγική που πρέπει να ακολουθήσουν οι Ελληνικές Τράπεζες, για να πετύχουν ουσιαστική και βιώσιμη παρουσία στις αγορές, οφείλει να έχει σαν βάση τη συγκέντρωση των προσπαθειών, ώστε να επιτυγχάνεται η κρίσιμη μάζα για κάθε αγορά. Λόγω της υψηλής φερεγγυότητας, της οργάνωσης και της τεχνογνωσίας που διαθέτουν, οι Ελληνικές Τράπεζες μπορούν να συμβάλλουν στην εξυγίανση, τη σταθεροποίηση και τον εκσυγχρονισμό των Εθνικών τραπεζικών συστημάτων και σε ορισμένες χώρες (Αλβανία, Γεωργία) να λειτουργήσουν σαν leaders των τοπικών αγορών, σαν φυτώρια στελεχών και σαν κανάλια εισαγωγής τεχνογνωσίας και νέων τεχνολογιών. Σε μεγαλύτερες αγορές όπως της Ρουμανίας και της

Σερβίας μπορούν να γίνουν σοβαρές και οργανωμένες προσπάθειες, με σημαντικές επενδύσεις και στόχο την απόκτηση ικανοποιητικών μεριδίων αγοράς.

Βασική προϋπόθεση, όμως, για την επίτευξη των στόχων αυτών είναι η συγκέντρωση της προσπάθειάς μας ώστε να αποφευχθεί ο καταμερισμός των δυνάμεών μας. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη δημιουργία Κοινοπρακτικών Τραπεζών σημαντικού μεγέθους, όπου θα μετέχουν περισσότερες της μίας Ελληνικές Τράπεζες, μία διεθνής Τράπεζα και οπωσδήποτε, με σημαντικό ποσοστό, ντόπιοι κεφαλαιούχοι και επιχειρήσεις.

Τα πλεονεκτήματα από το συγκεκριμένο σχήμα είναι τα εξής:

- i) Μειώνεται δραστικά ο χρόνος που μεσολαβεί από την λήψη της επιχειρηματικής απόφασης έως την πλήρη λειτουργία της νέας Τράπεζας.
- ii) Μπορεί να αποφευχθεί άμεσα το κρίσιμο μέγεθος που θα επιτρέψει την ταχύτητα ανάπτυξης του δικτύου και τη σοβαρή παρουσία στις επιμέρους αγορές.
- iii) Το σημαντικό ύψος κεφαλαίων της Κοινοπρακτικής Τράπεζας θα της επιτρέψει να αναπτυχθεί μέσω εξαγορών άλλων ιδιωτικών ή και κρατικών Τραπεζών.
- iv) Λόγω της σημαντικής συμμετοχής εγχωρίων επενδυτών στο κεφάλαιο, η Κοινοπρακτική Τράπεζα δεν θα θεωρείται σαν ξένη, αλλά σαν εγχώρια και αυτό θα διευκολύνει τη διείσδυσή της στην αγορά.

Συνοψίζοντας πρέπει να πούμε ότι το Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα μπορεί και πρέπει να εκμεταλλευθεί τις ευκαιρίες που υπάρχουν και να

συμβάλλει, ουσιαστικά, στη δημιουργία ενός σύγχρονου τραπεζικού συστήματος σε αρκετές χώρες της περιοχής, με κινήσεις όμως μεθοδικές και προγραμματισμένες. Το περιορισμένο, προς το παρόν, ενδιαφέρον των πολυεθνικών Τραπεζών για τις αγορές αυτές και η χαμηλή ανταγωνιστικότητα των ντόπιων Τραπεζών επιτρέπουν χαμηλό κόστος εισόδου στην αγορά.

5.5. Μέτρα εν' όψη διεθνούς ανταγωνισμού

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, προκειμένου να ανταποκριθεί με επιτυχία στις νέες συνθήκες που δημιουργούνται από τη διεθνοποίηση των αγορών και την όξυνση του ανταγωνισμού τόσο διεθνώς όσο και στο εσωτερικό, προχωρεί σε σειρά ενεργειών. Οι ενέργειες αυτές αποβλέπουν στη βελτίωση της ποιότητας του χαρτοφυλακίου των δανείων της, την υγιή πιστωτική επέκταση, την οριοθέτηση των κινδύνων για δραστικό περιορισμό των επισφαλειών στο μέλλον, καθώς και την προσφορά νέων προϊόντων και υπηρεσιών. Κύρια εκδήλωση της προσπάθειας αυτής αποτελεί η περαιτέρω διεύρυνση των πιστοδοτήσεων στους κλάδους του εμπορίου, των οικοδομών - κατασκευών και της καταναλωτικής πίστης, στους οποίους η Τράπεζα διαθέτει συγκριτικά πλεονεκτήματα, καθώς και η ανάκτηση της ηγετικής θέσης της στην ναυτιλιακή αγορά.

Για την επίτευξη των στόχων της στον τομέα των εμπορικών τραπεζικών εργασιών, η Τράπεζα συνεργάζεται με γνωστούς οίκους του εξωτερικού, προκειμένου να αναδιαρθρώσει τη δομή της λειτουργίας της με βάση τα διεθνώς δεδομένα της άριστης τραπεζικής πρακτικής. Σκοπός είναι η αναβάθμιση της τεχνολογικής υποδομής, καθώς και των διαδικασιών αξιολόγησης και συνεχούς παρακολούθησής της πιστοληπτικής ικανότητας

του πελάτη. Έτσι, με τη συνεργασία της Εταιρείας Συμβούλων IBM, σχεδιάζεται ένα σύγχρονο πελατοκεντρικό αυτοματοποιημένο σύστημα που αξιοποιεί την πελατεία από όλες τις επιχειρήσεις του Ομίλου, νέα εργαλεία διαχείρισης των καταθέσεων και χορηγήσεων της, ενώ με την υποστήριξη της Εταιρείας Συμβούλων Mckinsy, επανασχεδιάζονται οι διαδικασίες προσέλευσης, απόφασης και εξυπηρέτησης των δανείων. Παράλληλα, η Τράπεζα προχώρησε στην αναθεώρηση του κανονισμού πιστοδοτήσεων ώστε να ανταποκριθεί στις σύγχρονες συνθήκες λειτουργίας των αγορών και της πιστοδοτικής δραστηριότητας.

Παράλληλα, εφαρμόζονται νέες διαδικασίες και κριτήρια χρηματοδότησης, που εξασφαλίζουν μεγαλύτερες δυνατότητες στην επιχείρηση ώστε να εξυπηρετεί ομαλά το δάνειο. Για την παρακολούθηση των επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα, η Διεύθυνση Χρηματοοικονομικής Αναδιάρθρωσης Επιχειρήσεων διερευνά τις δυνατότητες ανάκαμψης των εργασιών των επιχειρήσεων αυτών και μεθοδεύει ενέργειες για ρύθμιση των υποχρεώσεών τους.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος προγραμματίζει να εμπλουτίσει την υφιστάμενη παρουσίαση των προϊόντων της στο διαδίκτυο (internet) και να προχωρήσει στην υλοποίηση του προγράμματος Τραπεζικών συναλλαγών μέσω του διαδικτύου, καθώς και της απόφασης θεσμοθέτησης της θέσης του προσωπικού τραπεζικού συμβούλου. Προγραμματίζει, επίσης, να διευρύνει τις συνέργειες μεταξύ των ενεργειών του Ομίλου της. Για την επίτευξη αυτών των στόχων, η Διοίκηση αποδίδει ιδιαίτερη έμφαση στην επιμόρφωση και την εκπαίδευση του προσωπικού της στο πλαίσιο της συνεργασίας με το γνωστό εκπαιδευτικό οργανισμό Chartered Institute of Bankers.

Όσον αφορά τον κατασκευαστικό τομέα και τα μεγάλα έργα, σημειώνεται ότι η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος συμμετέχει ενεργά στις διαπραγματεύσεις για τη χρηματοδότηση του έργου της ελεύθερης Λεωφόρου Σπάτων - Σταυρού - Ελευσίνας και της Δυτικής Λεωφόρου Υμηττού, με αποτέλεσμα την υπογραφή στο τέλος του 1997 της γενικής δανειακής συμφωνίας - σύμβασης μεταξύ της αναδόχου εταιρείας και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Σημειώνεται επίσης ότι μέσα στο 1997 ολοκληρώθηκε και η συμφωνία χρηματοδότησης της ζεύξης Ρίου - Αντιρρίου, στο οποίο η Τράπεζα έχει σημαντική συμμετοχή. Στο πλαίσιο των επενδυτικών προγραμμάτων που επιχορηγούνται με βάση τον Αναπτυξιακό Νόμο 1892/90 η Τράπεζα αξιολόγησε επενδυτικά προγράμματα που αφορούσαν την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, το 1997, δραστηριοποιήθηκε ιδιαίτερα στη ναυτιλιακή πίστη. Η Ελλάδα έχει μακρά παράδοση στη ναυτιλία και είναι ανάμεσα στις πρώτες χώρες του κόσμου, όσον αφορά στα υπό Ελληνική σημαία και Ελληνική πλοιοκτησία πλοία, γεγονός που συνέβαλε στην έντονη παρουσία της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος και στον τομέα αυτό. Ο κλάδος της ναυτιλίας όμως επηρεάζεται έντονα από τις κυκλικές διακυμάνσεις της παγκόσμιας οικονομίας και του εμπορίου, γεγονός που εκδηλώθηκε κατά περιόδους έτσι ώστε η παγκόσμια ύφεση να επηρεάσει αρνητικά το ρυθμό αύξησης των ναυτιλιακών χορηγήσεων της Τράπεζας. Η Ε.Τ.Ε. επανασχεδιάζει τη ναυτιλιακή πίστη. Προέβη στην πρόσληψη νέου εξειδικευμένου στελέχους ως Προϊσταμένου της αρμόδιας Διεύθυνσης, εισήγαγε διαδικασίες για να εξυγιάνει το χαρτοφυλάκιο πελατών, επαναπροσδιόρισε πιστωτικά όρια στους πελάτες και επικέντρωσε τη

δραστηριότητά της στους μεγαλύτερους και πλέον εύρωστους εφοπλιστικούς οίκους. Κατά το 1997 η Τράπεζα χρηματοδότησε κυρίως νέες ναυπηγήσεις καθώς και αγορές πλοίων μικρής σχετικά ηλικίας. Με όλα αυτά τα μέτρα η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος προσπαθεί να ανταποκριθεί στις νέες απαιτήσεις και στον αυξανόμενο ανταγωνισμό που επικρατεί στις διεθνείς αγορές.

6.1. Ε.Τ.Ε. Βασικά οικονομικά μεγέθη και Διοικητικό Συμβούλιο αυτής

Τελειώνοντας αυτήν την εργασία σχετικά με το τραπεζικό σύστημα της Ελλάδας, είναι απαραίτητο να αναφερθούμε λίγο στην διάρθρωση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος καθώς και στον κοινωνικό χαρακτήρα που δείχνει προς τον έξω κόσμο. Συγκεκριμένα για την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος μπορούμε να πούμε τα εξής:

- i) Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, η παλαιότερη και μεγαλύτερη Ελληνική Τράπεζα, είναι επικεφαλής του ισχυρότερου Ομίλου παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών της Χώρας.
- ii) Ιδρύθηκε το 1841 ως εμπορική Τράπεζα, έχοντας και το προνόμιο έκδοσης χαρτονομίσματος ως το 1828 οπότε ιδρύθηκε η Τράπεζα της Ελλάδος. Η μετοχή της διαπραγματεύεται στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών από την έναρξη της λειτουργίας του, το 1880.
- iii) Το μετοχικό της κεφάλαιο στο τέλος του 1997 ανερχόταν σε 131 δισ. δρχ. διηρημένο σε 22.581.298 μετοχές, που ανήκουν σε 42 χιλιάδες μετόχους στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- iv) Στην Ελλάδα, η Εθνική Τράπεζα διαθέτει 505 καταστήματα, καλύπτοντας γεωγραφικά το σύνολο της χώρας, ενώ μαζί με τις θυγατρικές της ο αριθμός των καταστημάτων ανέρχεται σε 604 μονάδες με 614 ΑΤΜς.
- v) Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος μαζί με τις θυγατρικές της έχει τη μεγαλύτερη παρουσία στο εξωτερικό ανάμεσα στις Ελληνικές Τράπεζες, ενώ επεκτείνεται δυναμικά στις περιοχές των

Βαλκανίων και της Ανατολικής Μεσογείου. Ήδη, ο Όμιλος της διαθέτει συνολικά 100 μονάδες σε 15 χώρες, σε 4 ηπείρους.

νι) Ο Όμιλος της Εθνικής Τράπεζας παρέχει τόσο σε ιδιώτες όσο και σε επιχειρήσεις ένα ευρύτερο φάσμα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και προϊόντων που περιλαμβάνει: υπηρεσίες εμπορικής τραπεζικής, ναυτιλιακή, στεγαστική και καταναλωτική πίστη, υπηρεσίες κεφαλαιαγοράς, συμβουλευτικές υπηρεσίες, διαχείριση διαθεσίμων, αμοιβαία κεφάλαια, ασφάλειες κ.α.

Όλα αυτά φαίνονται και στους πίνακες που ακολουθούν:

ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ 1995-1997

Ποσά σε εκατ. δρχ.

	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ			ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ		
	1997	1996	1995	1997	1996	1995
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (εκτός λογαριασμών τόξων)	9.802.976	8.357.347	7.707.427	13.164.286	11.159.049	10.393.325
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ REPOS	8.169.146	7.114.681	6.502.621	10.222.716	9.038.051	8.340.606
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ	2.281.793	2.046.262	1.837.562	3.744.464	3.402.741	3.069.974
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (ΠΔΤΕ 2053/92)	424.403	284.097	236.056	473.496	347.552	281.014
ΜΙΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ	320.224	233.531	191.481	465.129	356.952	280.330
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ	123.386	61.379	53.762	203.760	127.257	93.154
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	87.628	61.379	12.325	114.710	171.749	19.207
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	35.758	0	41.437	89.070	55.508	73.947
ΜΕΤΟΧΕΣ	22.581.298	15.883.352	15.883.342			

ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

- Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.
- National Bank of Greece (Canada)
- Atlantic Bank of New York
- South African Bank of Athens Ltd
- Banque Nationale de Grèce (France) S.A.
- Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρου) ΛΤΔ

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

- Εθνική Τράπεζα Επενδύσεων Βιομηχανικής Ανάπτυξης (ΕΤΕΒΑ) Α.Ε.
- NBG International Ltd

ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

- Εθνική Κτηματική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

- Εθνική Λήζνγκ Α.Ε.
- Εθνική Α.Ε. Διαχείρισης Επιχειρηματικών Αναπτήσεων (Ethnofact A.E.)
- Χρηματοδοτικών Μισθώσεων

ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

- Ethnodata A.E.
- Εθνική Αναπτυξιακή Εταιρεία Βορείου Ελλάδος Α.Ε.
- Ξψιλον Πληροφορική Ανώνυμη Εμπορική και Βιομηχανική Εταιρεία
- Εθνική Μελετητική Συμβουλευτική Α.Ε.

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

- Εθνική Ανώνυμος Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλειών
- Societate Comerciala de Asigurare Reasigurare Eleno-Romana Garanta S.A.

ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

- Εθνική Ανώνυμος Εταιρεία Διοικήσεως & Οργανώσεως (ΕΑΕΔΟ)
- Κτηματική Α.Ε. Διαχείρισεως Αμοιβαίων Κεφαλαίων
- Εθνική Χρηματοπιστωτική Α.Ε.
- Εθνική Εταιρεία Επενδύσεων Χαρτόφυλακίου Α.Ε.
- Εθνική Κεφαλαίου Α.Ε. Διαχείρισεως Ενεργητικού και Παθητικού
- Κτηματική Επενδύσεων και Διαφημίσεων Ανώνυμη Εταιρεία
- Κτηματική Κεφαλαίου Α.Ε. Διαχείρισεως Ενεργητικού και Παθητικού
- Ανώνυμος Εταιρεία Βιομηχανικών, Τουριστικών, Εμπορικών και Επενδυτικών Δραστηριοτήτων Α.Ε.
- Ξψιλον Κεφαλαίου Α.Ε. Διαχείρισεως Ενεργητικού και Παθητικού
- Διεθνική Α.Ε. Διαχείρισεως Αμοιβαίων Κεφαλαίων
- Ελληνική Εφοπιστική Εταιρεία Επενδύσεων Α.Ε.
- Εθνική Α.Ε. Διαχείρισεως Αμοιβαίων Κεφαλαίων

**ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Η Δομή της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος είναι η ακόλουθη:

Διοικητικό Συμβούλιο της 31.12.1997:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ - ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

Θεόδωρος Β. Καρατζάς

ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΕΣ

Νικόλαος Καραμούζης

Θεόδωρος Πανταλάκης

Ανδρέας Βρανός

ΜΕΛΗ

Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ιωαννίνων κ.κ. Θεόκλητος

Παναγιώτης Ζάρρος

Σύμβουλος Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε. Εκπρόσωπος

Εργαζομένων

Νικόλαος Καλογερόπουλος

Πρόεδρος Δ.Σ. Εθνικής Κεφαλαίου Α.Ε.

Παναγιώτης Λαμπρόπουλος

Έμπορος

Ιωάννης Παναγόπουλος

Στέλεχος Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε.

Χρήστος Πολυζωγόπουλος

Πρόεδρος Γ.Σ.Ε.Ε.

Βασίλειος Ράπανος

Διοικητής Εθνικής Κτηματικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε.

Νικόλαος Στασινόπουλος

Βιομήχανος

Γεώργιος Τσουγιόπουλος

Αρχιτέκτων - Μηχανικός - Πολεοδόμος

Γεώργιος Φιλίππου

Βιομήχανος, Πρόεδρος και Γενικός Διευθυντής Philkeram - johnson
Α.Ε.

6.2. Στρατηγική και εκσυγχρονισμός της Εθνικής Τράπεζας και του Ομίλου της

Το περιβάλλον μέσα στο οποίο δραστηριοποιείται η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και χαράσσει τη στρατηγική της αλλάζει ριζικά με την παγκοσμιοποίηση των χρηματοπιστωτικών αγορών. Η απελευθέρωση και η διεθνοποίηση των τραπεζικών δραστηριοτήτων και συναλλαγών, η επανάσταση στις τραπεζικές εφαρμογές στους τομείς της πληροφορικής και των επικοινωνιών, η δημιουργία νέων χρηματοοικονομικών προϊόντων, η ένταση του ανταγωνισμού με τα μη τραπεζικά ιδρύματα και η τραπεζική αποδιαμεσολάβηση διαμορφώνουν ένα νέο περιβάλλον και δημιουργούν νέες συνθήκες με την όξυνση του ανταγωνισμού και τον περιορισμό των περιθωρίων κέρδους.

Για τις Ελληνικές Τράπεζες πρόσθετοι παράγοντες επηρεασμού των δραστηριοτήτων τους αποτελούν, αφενός, οι ευκαιρίες που προσφέρει η απελευθέρωση και η προοδευτική ενσωμάτωση των αναδυομένων

επαναπροσδιορίσουν τη στρατηγική τους με βάση τα νέα δεδομένα και να αξιοποιήσουν τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα.

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο, κύριοι στόχοι της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος για την περίοδο έως το 2000 είναι:

- Η εδραίωση της ηγετικής θέσης της στην εγχώρια αγορά χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και προϊόντων.
- Ο εκσυγχρονισμός της, με τη βελτίωση των υποδομών, την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του προσωπικού και την αναδιάρθρωση του Ομίλου.
- Η επιλεκτική επέκταση στην περιφέρεια της χώρας, και
- Η βελτίωση της κερδοφορίας και της αποτελεσματικότητάς της.

Για να επιτευχθούν οι παραπάνω σκοποί, η Τράπεζα ακολουθεί στρατηγική δύο φάσεων, την πρώτη που ολοκληρώθηκε στην περίοδο 1996 - 1997 και τη δεύτερη, η οποία ξεκίνησε σταδιακά να εφαρμόζεται και θα συνεχιστεί την επόμενη τριετία. Στην πρώτη φάση ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε απ' την Τράπεζα:

- Στην κεφαλαιακή της ενίσχυση.
- Στην εξυγίανση του ισολογισμού της.
- Στον περιορισμό των λειτουργικών δαπανών της.
- Στην εκλογίκευση της διάρθρωσης του Ομίλου.

Κατά την δεύτερη φάση, η στρατηγική της Τράπεζας, που βρίσκεται σε εξέλιξη, δίνει ιδιαίτερη έμφαση:

- 1) Στον περαιτέρω εκσυγχρονισμό των υποδομών και διαδικασιών, την αναβάθμιση του προσωπικού και την αύξηση της λειτουργικής αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας.

- 2) Στην επιλεκτική αναμόρφωση και ανάπτυξη του δικτύου της Τράπεζας.
- 3) Στην ενίσχυση των πηγών κερδοφορίας.
- 4) Στην προετοιμασία για την αξιοποίηση των ευκαιριών από την ενιαία Ευρωπαϊκή αγορά και των προκλήσεων από την καθιέρωση του Ευρώ.

Για την ενίσχυση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητάς της, η Τράπεζα συνεχίζει τις προσπάθειες αναβάθμισης των υποδομών και βελτίωσης των διαδικασιών ώστε να υπάρχει αποτελεσματικότερη διαχείριση των κινδύνων, βελτίωση της ποιότητας των προσφερομένων υπηρεσιών και ανάπτυξη νέων σύγχρονων δικτύων διάθεσης προϊόντων. Για την επίτευξη αυτών μελετάται η αναδιάρθρωση του δικτύου των καταστημάτων και η γεωγραφική ανακατανομή τους, με βάση την αποδοτικότητά τους- και προοπτικές της κάθε περιοχής έτσι ώστε να επιτευχθεί ορθολογικότερη παρουσία της Τράπεζας στο χώρο. Παράλληλα, προωθούνται τα ηλεκτρονικά μέσα συναλλαγών, έχει συναφθεί πρόσφατα συμφωνία στρατηγικής συνεργασίας με την IBM, καθώς και νέα εργαλεία διαχείρισης των καταθέσεων και χορηγήσεων. Επίσης η Τράπεζα υπέγραψε πρόσφατα συμφωνία με την Microsoft για την αναβάθμιση του μηχανογραφικού εξοπλισμού των καταστημάτων και των κεντρικών υπηρεσιών της. Επίσης, προβλέπεται η ανάπτυξη εντός διετίας, ενός νέου τηλεπικοινωνιακού δικτύου (Frame Relay / ATM) για την ταχεία διακίνηση μηχανογραφικών, φωτοτυπικών και οπτικών μηνυμάτων.

Όσον αφορά την επιλεκτική επέκταση του δικτύου εξωτερικού, αυτό γίνεται με ενίσχυση της παρουσίας της Τράπεζας στα Βαλκάνια. Έτσι, μετά την

ίδρυση καταστημάτων στη Σόφια, στο Βουκουρέστι και τα Τίρανα, προγραμματίζεται σύντομα η ίδρυση μονάδων στο Δυρράχιο, την Κορυτσά και στο Βελιγράδι, καθώς και η εξαγορά υφιστάμενων Τραπεζών σε Βαλκανικές χώρες. Η σημασία που δίνει η Τράπεζα, σ' αυτήν την επέκταση, φαίνεται και απ' την ίδρυση, το Μάρτιο 1997, Περιφερειακής Διεύθυνσης που έχει ως αποστολή το συντονισμό, την ανάπτυξη και την παρακολούθηση της δραστηριότητας των καταστημάτων της στα Βαλκάνια. Επίσης, η θυγατρική ΕΤΕΒΑ επεκτείνει τη δραστηριότητά της στα Βαλκάνια. Συγχρόνως, σχεδιάζεται η επιλεκτική διεύρυνση της παρουσίας της σε ορισμένες χώρες της Ε.Ε., με προτεραιότητα την ίδρυση καταστήματος στο Βερολίνο.

Σχετικά με την βελτίωση της κερδοφορίας, γίνονται προσπάθειες για περιορισμό των δαπανών αλλά και για βελτίωση των εσόδων της Τράπεζας που αποτελούν και την κύρια προτεραιότητά της. Η αύξηση των εσόδων μπορεί να επιτευχθεί με καλύτερη αξιοποίηση και αναδιάρθρωση των πηγών κερδοφορίας. Παράλληλα, προχωρεί η αναβάθμιση του παραγωγικού μηχανισμού της Τράπεζας, με τον εκσυγχρονισμό των υποδομών και διαδικασιών, η αλλαγή της νοοτροπίας του προσωπικού της, σε συνδυασμό με την υιοθέτηση κινήτρων παραγωγικότητας. Επίσης, στη βελτίωση της κερδοφορίας θα συντελέσει η σταδιακή μετατόπιση του κέντρου βάρους του ενεργητικού της Τράπεζας από επενδύσεις σε τίτλους του Δημοσίου, σε πιστωτικά προϊόντα, κυρίως προς τον ιδιωτικό τομέα καθώς και η πλήρης αξιοποίηση του διεθνούς δικτύου της. Η συμβολή του διεθνούς δικτύου του Ομίλου της Ε.Τ.Ε. στην κερδοφορία της ανήλθε το 1997 σε 12,5 δισ. δραχμές. Στην αύξηση της κερδοφορίας θα συμβάλει και η μείωση, στο πλαίσιο της

ONE, των υψηλών δεσμεύσεων (12% σήμερα) επί των καταθέσεων που επιβάλλει η Κεντρική Τράπεζα.

Τέλος, η πρόσφατη εισαγωγή της δραχμής στο Μηχανισμό των Συναλλαγματικών Ισοτιμιών, επιβεβαιώνει την προοπτική για συμμετοχή της Ελλάδας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Η συμμετοχή στην ONE και οι συνακόλουθες μεταβολές στο Ελληνικό τραπεζικό σύστημα καθιστούν επιβεβλημένη την έγκαιρη προσαρμογή της στρατηγικής του Ομίλου της Εθνικής Τράπεζας στα νέα δεδομένα. Και αυτό γιατί η συμμετοχή στην ONE συνεπάγεται και αρνητικές επιδράσεις για της Τράπεζες όπως: Η καθιέρωση του Ευρώ και η σύγκλιση των επιτοκίων στο πλαίσιο της ONE θα οξύνει τον ανταγωνισμό και θα συμπιέσει τα περιθώρια κέρδους, κυρίως στο whole sale banking. Ιδιαίτερα, θα επηρεαστούν οι υπηρεσίες επενδυτικής τραπεζικής, η παροχή προϊόντων διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, οι χρηματιστηριακές υπηρεσίες και, γενικότερα, η εξυπηρέτηση των μεγάλων επιχειρήσεων.

Από όλα τα παραπάνω προκύπτει ότι η υλοποίηση της στρατηγικής που ακολουθείται θα βρει την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος να μπαίνει στον επόμενο αιώνα ως ένας σύγχρονος χρηματοπιστωτικός οργανισμός με αναβαθμισμένη ανταγωνιστική θέση. Έτσι, η Τράπεζα θα είναι έτοιμη να αντιμετωπίσει με επιτυχία τις νέες προκλήσεις που δημιουργούνται από την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς με την υιοθέτηση του Ευρώ.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τελειώνοντας την εργασία με θέμα «Το τραπεζικό σύστημα στην Ελλάδα σήμερα», θα ήθελα να εκφράσω ορισμένα συμπεράσματα που έβγαλα μέσα απ' όλη αυτή την διαδικασία. Καταρχάς μιλάμε για ένα σύστημα που στηριζόταν σε παλιές μεθόδους και τρόπους λειτουργίας. Σήμερα, αναγκαστικά, γίνεται μία μέγιστη προσπάθεια να αλλάξουμε όλη τη δομή του τραπεζικού συστήματος. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο εξωτερικός ανταγωνισμός καθιστά υψίστης σημασίας την προσπάθεια αυτή. Πίστη όλων των στελεχών είναι ότι ο στόχος θα πραγματοποιηθεί. Οι προϋποθέσεις υπάρχουν. Το μόνο που χρειάζεται είναι προγραμματισμός και δουλειά. Και όλα θα πάνε καλά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) Βιβλίο: «Χρήμα - Πίστη - Τράπεζες».
- 2) Αρχές Λογιστικής Εταιρειών. Βιβλίο Παν. Χρυσάφη.
- 3) Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος. Απολογισμός 1997.
- 4) ALTEC ABEE ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ.
ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ.
- 5) Ε.Τ.Ε. ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ.
- 6) Οικονομία '98. Τα συν και πλην της Οικονομικής Πολιτικής.
Εφημερίδα ΕΞΠΡΕΣ.
- 7) Δελτίον Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών.

